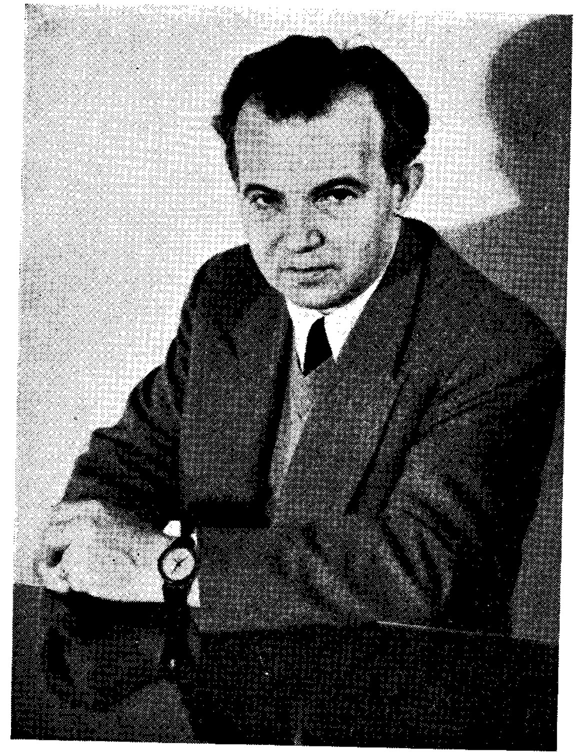

M. Beniuc

MIHAI BENIUC

Versuri alese

* *

1955
EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

UN OM AŞTEAPTĂ RĂSĂRITUL

1946

CU MII DE CAI PUTERE

Nu-s pui de domn, nu ţin să par deştept.
Pe oameni îi privesc în faţă drept.
Ci-n faţa oricui clopul nu-mi ridic —
Părinţii mei dau ţării bob de spic!

N-ajung nimic? — De mii de generaţii
Noi tot muncim, şi au ajuns tot alţii...
Aşa să fie, dacă-i dat aşa.
Dar pîn' la urmă tot se va vedea!

N-am cui vorbi, dar de vă spun de Iancu,
Vă pipăiţi în buzunare teancul
Bancnotelor furate: vă gîndiţi
Pe unde cît mai iute s-o tuliţi.

Ori nu-i aşa? — Hei, nouă sute şapte...
Îl ştim, îl ştim! Şi-i drept, e încă noapte.
Dar s-a-nroşit a ziuă-n răsărit.
Umblaţi ca furnicarul răscolit.

Aţi priceput: Cu mii de cai putere
Se crapă zorii unei alte ere!

1939

ULTIMA IUBIRE

Femei, grămezi de carne şi minciuni!
Talentul meu de mult nu vă mai cîntă,
Ci tot mai ard în sufletu-mi tăciuni
Pentru-a iubirii patimă prea sfîntă.

Tu, ţara mea, şi tu, popor de jos,
Mi-aprindeţi iarăşi vîlvătăi în piept.
Mi-e gîndul ca o spadă bătăios
În luptă pentru ceea ce e drept.

Dar teamă mi-i, şi nu fără temei,
Că pentru-această dragoste prea mare,
Măi, fraţii mei,
Au să mă bage domnii la-nchisoare!

1939

DURERIA ROMÎNEASCĂ

Ca în exil mă simt în ţara mea!
Idoli străini, mari băutori de sînge,
Turbat s-au apucat aici să bea.
În jurul lor poporul meu se strînge.

Eu, băutor de vin şi mare meşter
În cîntec de iubire şi de moarte,
Retrasu-m-am ca schivnicul în peşteră
De zgomotul petrecerii departe.

A trebuit să-mi pun căluş pe coardă,
Pe-a inimii, că prea era nebună —
De-acuma surd în suflet mai răsună
Şi-mi biciuieşte carnea ca o joardă.

Voi, trecători alăturea de vreme,
Dac-auziţi cum cîntecele plîng,
Să ştiţi că-n miezul muntelui, adînc
Durerea romînească geme!

1943

ACESTA E DESTINUL

A fi copac în vijelie,
Corabie pe mare-n clocot,
A ține predici în pustie
Cînd nebunia urlă-n hohot,
Acesta e destinul!

A înțelege și a geme,
Privind cum neamul tău greșește
Și e strivit cumplit de vreme
Și el continuă orbește,
Acesta e destinul!

A şti că se putea şi bine
Văzînd şi ultima scăpare,
Dar nu e cine, nu e cine
Să-ţi dea o clipă ascultare,
Acesta e destinul!

Şi a muri iubind poporul
Cu ochii-n ochii lui: Stăpîne!
De ce mai rabzi cotropitorul?
Nu vezi? ăst Azi nu naşte Mîne,
Acesta e destinul!

1943 decembrie 5

A FOST ODATĂ UNUL HOREA

A fost pe-aici odată unul Horea...
Vi se face pielea de găină?
De ce? Doar nu el dobîndi victoria!
Şi la urma urmei tot n-o să mai vină!

Mi se pare însă că mai sînt
Oarecari nepoţi prin munte.
Ei! dar cine-ar îndrăzni azi pe pămînt
Pe voi să vă-nfrunte?

Sînteţi cei mari, deşi nu cei mai tari.
Şi ştiţi poporul e prost.
Mai spînzuraţi doi, trei vizionari
Şi totul va sta cum a fost.

Ori poate-aceste mari fierberi
Vă dau insomnie?
Puneţi la uşi o mie de cerberi
Şi încă o mie!

De altfel (sigur nu sînt însă)
Se poate să vă cruţe.
În orice caz, s-aveţi averea strînsă
Toată-n căruţe!

Argintul, aurul, pietrele!
E pusă viza pe paşapoarte?
Slugilor, păziţi-le vetrele,
Boierii pleacă departe!...

1943 decembrie 5

UMBRA LUI GELU

Codrule, tu ştii mai bine şi cunoşti.
Eu văd numai pete roşii-brune.
Dar jalea vestitelor oşti
Doar tu o poţi spune.

Ascult şi eu frunza: vibrează,
Scrîşneşte-n rugini ca oţelul.
De-o mie de ani tu auzi cum nechează
Calul lui Gelu.

Mi-e teamă, bătrînule codru, mi-e groază!
Copite rup stîncile-n trap.
Cine-şi aşază
Coiful de aur al lumii pe cap?

Gemînd mă proptesc de primul copac:
Sînt zale!
Alerg prin pădure buimac
Şi-i miros de sînge pe vale.

Vai mie! aici este moarte, blestem!
Eu însumi printre umbre o umbră,
Pe cine să chem?
Gelu de-o mie de ani prin codru tot umblă!

1943 decembrie 5

PRIN PĂDUREA BLESTEMATĂ

Nu rîde, nu surîde!
Fii crunt ca o mască primitivă,
Şi mai ales prefă-te deopotrivă
Cu-aceste suflete hîde.

Taci. O vorbă nu spune.
Nu privi înapoi.
Cu pasul sigur treci printre strigoi
Şi printre vrăjitoarele nebune.

Aceasta e pădurea blestemată.
Nu te lăsa ispitit de năluci.
'Nainte mereu să te duci
Şi numai înainte cată.

Auzi? te strigă din urmă.
Te-au cunoscut.
Fă-te că n-auzi, fii mut.
Altfel te curmă...

1943 decembrie 11

CU MUNTELE PIEPTIŞ

M-am luat cu muntele pieptiş,
Cu pădurosul acesta de rege!
Rîzi tu, rîzi, bătrînule Criş,
Dar urma alege.

Urşi, poteci ascunse, vulpi viclene
N-au să mă-ncurce.
Pînă sus la cuibul mîndrei Cosînzene
Pasul meu are să urce.

A şi pornit să mă oprească-n drum
Muma pădurii.
Vin după ea haită, duium,
Toţi fiii blestemului, urii.

Hei! popor mîncător de bureţi,
Guri strînse de porumbele,
Cîntaţi şi voi să sune codrul, de puteţi,
Şi ridicaţi-vă privirile la stele.

La scrîşnetele voastre nu apare
Ileana, de mult aşteptata.
Vă doare aceasta, vă doare.
Nimic de făcut. Aşa vi-i data.

M-am luat cu muntele pieptiş,
Cu pădurosul acesta de rege.
Rîzi tu, rîzi, bătrînule Criş,
Dar urma alege.

1943 decembrie 11

LINIŞTE DE AMIAZĂ

Pe-aici au trecut odată puhoaie.
Acum, alb în soare, sclipeşte pietrişul,
Iar Crişul
În matca lui leneş se-ntinde, se-ndoaie.

Urechi între pietre — scoicile —
Ascultă ce spune răchiţilor vîntul.
Vadul îşi murmură cîntul
Şi foile sîsîie ca şerpoaicele.

Peste adînca dălbină
Sar peştii în aerul tremurător —
Ai zice: un mare scamator
Aruncă pumnale-n lumină.

Ros, ţărmul înalt se prăbuşe lin,
Cu timpul în luptă, cu valul.
Paşte în linişte calul
Tăcerilor mari din senin.

Plopul, ridicat peste lanuri,
Ca un semn,
Uitîndu-şi o clipă făptura de lemn
Simbolizează elanuri.

O cioară, cu pui de găină în gură,
Se lasă pe-o creangă uscată.
Şi-n calmul azur un nour — o pată —
Aduce aminte de zgură.

Pe-aici au trecut odată puhoaie.
Dorm undele Crişului.
Ci scoicile — ascultă în trupul pietrişului
Cum trosnesc, trezindu-se, oasele Crişului care
se-ndoaie.

1944 iunie

BĂTRÎNUL MEU

Pe unde trec, pe unde mă duc
Lumea priveşte, şopteşte:
Acesta e poetul Beniuc,
Ştie şapte limbi şi ruseşte.

Dar mama mă aşteaptă-n sat.
Ea nu-mi cunoaşte nici un vers.
Numai tatăl meu e supărat
Că-ndrug uscate şi verzi.

„Tu n-ai ajuns nici şef de cabinet“,
Îmi scrie cîteodată trist.
„Ce leafă are un poet?“
I s-a mai spus apoi că-s comunist...

Pe vremi, în sat, numai cizmarul a fost.
Şi l-au băgat ca pe un hoţ la dubă,
Măcar că nu era om prost —
Dar asta-i altă bubă.

Şi totuşi stînd sub vechiul tei umbros,
Cu ochelari pe nas şi slovenind arar,
Se bucură bătrînul şi-i fălos
Cînd îmi citeşte numele-n ziar.

1944 septembrie

TOBOŞARUL TIMPURILOR NOI

Nimenea nu ştie pînă mîne
Ce se mai alege şi din noi —
Fost-am totuşi eu şi voi rămîne
Toboşarul timpurilor noi.

Cîntecele mele de pierzanie
Prevesteau de mult acest război —
Eu eram în mîndra Transilvanie
Toboşarul timpurilor noi.

Am venit pe malul Dîmboviței
Să sădesc maci roșii în noroi —
Roșii maci pe malul Dîmboviței,
Toboșar al timpurilor noi.

Iată azi, cu mii de cai putere,
Timpuri mari s-anunță pentru noi.
Eu voi fi — se cere, nu se cere —
Toboșarul timpurilor noi.

Zîna mea deprinsă cu tristeți,
Pune peste jale nou altoi:
Bucurii să cînți ai să te-nveți,
Toboșar al timpurilor noi!

Fie cum mi-o fi de-acum norocul
— N-am purtat trifoi cu patru foi —
Lumea veche arz-o însă focul,
Toboșar al timpurilor noi!

Nimenea nu ştie pînă mîne
Ce s-o mai alege şi din noi —
Fost-am, totuşi, eu şi voi rămîne
Toboşarul timpurilor noi!

1944 septembrie 3

MESAJ GAROAFEI ROŞII DE LA CLUJ

Lungi patru ani purtarăm dorul
Garoafei roşii de la Cluj —
Garoafă roşie, nu plînge,
Că ne vedem acuş, acuş!

În dreptul inimii te-oi pune
Ca semn al vremurilor noi —
Garoafă roşie, ţii minte?
De mult visam aşa noi doi!

Învrăjbitorii de popoare
Au încercat să ne despartă —
Noi ne vorbeam prin rădăcini,
Sub linii strîmbe de pe hartă.

În temniţi vrut-au să mă bage,
Pe tine vrut-au să te rumpă —
Noi ne-am păstrat credinţa vie,
Garoafă roşie şi scumpă!

De-acum logodnei punem capăt,
Curînd începem nuntă mare —
Garoafă roşie, mireasă,
Nimic nu ne mai stă-n cărare.

Chiar de va fi să pier în drum
— Doar Moartea m-a păscut mereu —
Garoafă roşie, de-a pururi
Vei înflori pe pieptul meu!

1944 septembrie 3

AJUN DE SĂRBĂTOARE LA CLUJ

Toropit, bătrîn, pe coastă,
Dormitează lînced Clujul.
Sună Someşul în vale —
Pe Feleac — pustiu urcuşul...
Cată-n zare catedrale
Şi adastă, tot adastă.

Astă-noapte Primăria
A visat cocoş pe turlă:
Roşu fîlfîia ca focul.

Şi-au sunat oşteni din surlă —
Poate c-a sosit norocul
Pentru Pătru, Ion, Maria.

Veşti mai mîndre ca-n poveşti
A zvonit pe frunză vîntul.
Nemeşii s-au strîns la sfat:
Şoaptă, spaimă li-i cuvîntul —
Vin, sosesc, ne'nduplecat,
Oşti ruseşti şi romîneşti!

Unde să mai fugă domnii?
Drumurile li se taie.
Taie-li-se şi genunchii,
Şi-n gîtlej simt jar, văpaie;
Le prăşesc arici rărunchii —
Prinşi sînt în năvod ca somnii!

Rîde hîtru badea Toader;
El ştia ce o să iasă —
Dă cuţitul la tocilă—
Are-un steag în pod la casă —

Şi zău, n-o să-i fie milă!
Ştie cizma care-l roade...

Doarme Clujul somn de moarte.
Dar s-a deşteptat Feleacul.
Chiuind priveşte-n vale
Şi s-ar da de-a berbeleacul
Pîn'la cele catedrale —
Sună tunuri de departe!

1944 octombrie

UN OM AȘTEAPTĂ RĂSĂRITUL

Livretul militar, diploma de doctor
Și cîteva lirice zbateri.
Pe deal,
Liniștită,
Moara de vînt.
Oglinda lacului
Se-ntunecă-n seară.
Pe-o casă părăsită
Cîntă cucuvaia.
Stelele sînt departe.
Răcoare.

Ce bine-i acum
Să te-aduni cu ai tăi
La masă
Sub lampa cu petrol!
Un cîine latră pe străinul ce trece.

Singur.
Și drumurile duc în întunerec.
Tăcere.
Diamante — stelele —
Zgîrîie sticla albastră a nopții.
Și cîmpul e deșert.
Un zid neterminat.
Paragină, miros de cucută.
Meşterul aici
N-a pus în temelii un suflet.
Iar mîine
Vor ieşi la soare şopîrle
Pe pietrele-ncălzite.

Mîne!
Soare!
Aici e o vatră de foc.

Sub cenușă — spuză.
Din crengile bătrîne
Țîșnește flacăra.
Trecutul e un butuc
Pe care stă un om
Cu fața luminată
De vîlvătaia focului.
Cu fața luminată
Un om
Așteaptă răsăritul.

1945 martie, 5

DROPIA ROȘIE

În inimă, pădurea-i doar un zvîcnet.
Dar în furtună fagii sună, sună...
Ce zvonuri cumplite, ce scrîşnet!
Pădurea-i nebună!

Şi voi aţi venit cu căpestre
Să duceţi furtuna la iesle?
Copitele cailor ei
Vă-mproaşcă-n priviri cu scîntei.

Viforos, în carul de foc,
Trece printre nouri marele Prooroc.
De vocea lui bubuie văile — adîncile —
Şi crapă şi scapără stîncile.

Un brad arde torţă, lîngă abis.
Poate că un mormînt s-a deschis.
Cine-a-nviat? Cine strigă prin întunerec?
Sînt legat în lanţuri şi nu pot să mă desferec.

Oţelul e jar şi inimile-ngheaţă.
Vai! vai! de s-ar face dimineaţă!
— Nu plînge, nu te teme,
Am scăpat de blesteme.

Luna fuge ca un strigoi.
Cocoşul s-a-ndurat de noi.
S-a luminat în răsărit pervazul,
Zorile-şi lipesc de geam obrazul.

Iar peste şes — aprinsă dropie —
Soarele roşu se-nalţă, s-apropie.

1945 martie, 5

ZIUA MEA

Idilic şi elegiac
Nu pot fi eu, zadarnic.
Sînt fiul unui neam sărac
Ce s-a luptat amarnic
Pentru pîne.

Versul mi-i dur
Ca mîna pe coarnele plugului.
Şi ştiu să-njur
Cînd floarea belşugului
Mi-o ia un cîne!

Am îndurat îndurerat.
A fost destul.
Paharul tău înveninat
Ia-l, du-l,
Răbdare!

Vesteşte, ciocîrlie, ziua mea.
Al meu e pămîntul
Din care fierul va muşca
Rupîndu-l
Şi rîzînd în soare!

1945 martie, 5

VULTURUL RĂZBUNĂRII

Nu are Horea mormînt.
Domnii-l tăiară şi afară-l lăsară.
Un vultur s-a hrănit din trupu-i sfînt
Şi vulturul nu poate să moară.

Pe creste pribeag
Veac după veac,
Zboară, tot zboară,
Şi vulturul nu poate să moară.

Domnii visează urît.
O gheară îi strînge de gît.
Un plisc le scobeşte ochii, urechile —
S-au prins blestemele, străvechile!

Şi vulturul încă
Din stîncă în stîncă
Tot zboară, tot zboară
Şi nu poate să moară.

Asudaţi domnii se trezesc din somn.
Vai! vai! ce greu e să fii domn...
La uşile lor încuiate
Mai adaugă lăcate.

Iar sus pe Carpaţi
Vulturul povesteşte la fraţi
Că nu poate să moară,
Nu poate să moară...

S-adună toți vulturii stol,
Sub cer se rotesc rotocol
Și cad viforos peste lume,
Pe Horea să-l răzbune,
Pe Horea să-l răzbune!

1945 martie 6

NOI, CEI DEPRINŞI A CHIUI-N CĂCIULĂ

Noi, cei deprinşi a chiui-n căciulă,
Azi liberi, ne simţim ca-n haine nouă;
Umblăm de parcă am păşi pe ouă
Şi mînuim cuvîntul ca pe-o străină sculă.

Parcă ne lipseşte jugul pe grumaz
Şi bîta între coarne.
Căutăm un iz de mămăligă-n carne
Şi cînd ne merge bine, ni-i năcaz.

Am vrea, şi nu ştim nici noi ce.
Confundăm femeia cu tutunul.
Visul visat, frumosul, e şi nu e.
Doream, şi n-am murit pînă la unul.

Ce să ne facem? Ce să făptuim?
Lumea e jale şi nădejdi,
E flori crescute peste ţintirim.
Inimă, tu nu vrei să-nfloreşti?

1945 martie 18

VESTEŞTE EROUL...

Tristeţile toate le ştiu!
Din bucurii — o parte.
Mult am vorbit despre pustiu
Şi despre moarte.

Dar iată că roşii bujori
Din bălării au crescut.
Poţi tu, suflete, ori
Nu poţi să stai mut?

Noi doine pe naiuri se cer,
Nou glas în cimpoaie.
Hei! şovăielnice Lucifer,
Azi nimenea nu se îndoaie!

Pe dealuri ard focuri,
Iar tulnice-adînci
Cheamă la sfintele jocuri
Pe'naltele stînci.

Bate un vînt peste ape
Ce mătură neguri, miasme —
Din mîluri viaţa dezgroape
Noi nuferi, noi basme!

Iar tu, ameţite poet,
De noua beţie cuprins,
Vesteşte eroul în glorii boghet,
Măreţ, neînvins!

1945 aprilie 1

CUCUVAIE ŞI CIOCÎRLIE

Cucuvaie fost-am pînă ieri,
Iar de astăzi, iată-s ciocîrlie.
— Spusu-v-am eu, domnilor, boieri,
C-aşa o să fie!

N-aţi crezut, nu vă era pe plac.
Adevăru-i însă adevăr:
Poartă fata unui om sărac
O garoafă roşie în păr.

Ei! şi ce-i? o poartă, şi atît!
Nu vă-ntreabă nimenea de pungă,
Nu vă strînge nimenea de gît —
Dar, viaţa-i scurtă, vremea lungă...

Iar în vremea lungă, poate...
Dar aceasta nu mă mai priveşte!
Peste vechi morminte ruinate
Tînăra pădure creşte!

Creşte şi tu, cîntec din azur,
În măreţul răsărit de soare,
Creşte, creşte, cum cresc împrejur
Lanuri de mătasă foşnitoare!

1945 aprilie 3

1 MAI 1945

Pe vechile, ruginitele coarde
Cum am să cînt, să descînt
Această nouă viață ce arde,
Ce vine năvalnică-n tropot,
Întîiul Mai slobod
Pe romînescul pămînt?

Graiului nostru, deprins
Cu pumnul tău, suferință,

Îi dă astăzi nouă ființă
Puterea cea mare, de ne-nvins
Uriașul cuvînt:
Libertate!

Ne tremură buzele, aproape
Că plîngem, șoptindu-l.
În brațele dedate să rupă, să darme, să sape
Nu știm să strîngem, ori strîngem prea tare
Odorul acesta prea drag,
Prea gingaș pentru asprele noastre palme murdare.

Și totuși, vocile noastre,
Obișnuite doar să geamă,
Vor despica tăriile albastre
Cu cîntece noi
Ca niște goarne de aramă.

Din inima ruptă,
Din vechiul strigăt de luptă
Zbucnește-n tărie tu,
Tu cîntec de bucurie!

Ei! muncitorilor!
A voastră e ziua măreaţă!
Din străbunul Armindeni
Răsare azi pretutindeni
O nouă viaţă!

În umbră sînt încă la pîndă,
Tovarăşe ţine la pas!
Şi ochii în patru
La cel care umblă să vîndă!
Lasă pe creştet să-i cadă
A pumnului tău cruntă osîndă!

Întinde frăţeasca ta mînă,
Cernită de lucru-n uzini,
Plugarului vajnic ce ară
Cu trudă bătrîna ţărînă
Sub zarea încinsă
De rumene lumini.

De-a pururi, pe veci, totdeauna
Rămîie înfipt pe cetatea primăverii
Drapelul tău, Libertate!
Fug speriaţi bivolii durerii
Ca turme de nori împrăştiate,
Iar cerul încinge cununa
Unui nou curcubeu:
Dreptate, Pace, Libertate.

Noi înşine, nouă poruncă,
Ştim drum: Înainte!
— Slăveşte azi falnicul praznic
Al marii mulţimi muncitoare,
Iar mîne: La muncă!

1945

VERSURI ALESE

1949

CU PLUGURI TRASE DE TRACTOARE

Timpul a ieşit din cuvinte
Ca un pui din găoace.
De-acum începe singur să se joace,
De-acum la vorbe goale nu mai ia aminte.

Poeţilor, voi fete bătrîne,
Unde vi-s rimele rare, imaginile?
Îngălbenesc, necitite, paginile
Şi nu mai speră nici un mîne...

Şi eu mă uit la vechile-mi poeme
Ca un tanchist la suliţă şi arc.
S-a dus poezia întomnatului parc
Şi tristele iubiri din altă vreme.

Cu pluguri trase de tractoare
Am arat ţarina tristeţii —
Aud sub bălăriile vieţii
Cum cresc bogate lanuri viitoare.

Lumina-n valuri peste noi se lasă
Ca marea se deschide viaţa larg.
În luptă-naintează-ntreaga clasă,
Ca vasul cu steag roşu la catarg.

1945

LUMINIȘ

M-am săturat să-mi număr anii
Ca un călugăr negrele mătanii.
Focul de-afară, focul din mine
Va trece cu pîrjol peste ruine.

Tristele vechi mucegaiuri,
Cu grijă păstrate-n herbarii,
Să ardă: Furtuna pe naiuri
Să cînte noi arii!

Nu voi căuta poteca ascunsă
Din toamna trecută sub frunză.
Eu simt pe umeri aripi de condor.
De sus, cu codrul am să mă măsor.

Şi fiara lui, temuta fiară,
Îmi va cădea odată-n gheară! —
Pe unde mă voi fi luptat cu ea
Pădurea pologită va zăcea.

Pădurarul o să-şi spună sie:
„Pe-aici trecu de bună seamă un balaur".
Iar soarele va cerne colb de aur
În luminişul care va să fie.

1945 martie 5

AH, POEZIA

Ah, poezia timpurilor noi
Cu vechituri la fitece etaj!
Unde-i tristeţea carului cu boi
S-o punem şi pe dînsa la garaj?

Iar tu, poetě, scris pe firma şcolii,
N-ai vrea mai bine o cinzeacă?
Ţi-s gîndurile negre ca sobolii
Şi ochii tăi mai trişti ca cei de vacă.

Mereu ne-ai spus de sîngele tău cum e:
Steag roşu-nfăşurat în vine.
Azi rătăceşti în frac pe lume
Cu glasul tău de cobe pe ruine.

Mai fii melancoliei bună gazdă
În timp ce noile tractoare
Înmormîntează fără cruci subt brazdă
O lume putredă ce moare.

1946

BUJORI

Tare-i amărît Unchiul Novac,
C-a semănat cartofi şi-au răsărit bujori.
Ce să-i fac?
N-a avut noroc el de feciori.

Spusu-i-a pe vremuri Moş Ilie:
„Nu daţi, mă, băiatul pe la şcoli!"
Gîndurile-l sapă sub chelie
Ca nişte soboli.

Un nepot a iscodit cu trudă
Unde vine Moscova pe hartă.
Cu ocherii pe privirea udă
Cată Unchiul doar-doar o să vadă...

„L-au trimis, că-i om cu-nvăţătură,
Poate că va face bine ţării..."
Şi privind cu jale-n bătătură
Se gîndeşte că l-am dat uitării.

Ce să-i fac?
Curtea e pustie de feciori.
Asta-i soarta Unchiului Novac:
A semănat cartofi, au răsărit bujori.

1946

BOIERUL

Sătul de aur ca o căpuşă
De sînge, boierul se plînge,
Mîngîindu-se pe guşă,

Că n-are scaun, dar are crampe
Şi stă-n întuneric
Şi-aprinde lampe

Şi-ncearcă lacăte şi chei.
Un şoarec trece covorul.
Cine-i?

Nu-i nimeni, mi s-a părut —
Și-atît,
Zice boierul cu mîna pe burtă
În care aurul face urît.

Gheorghe sluga în grădină
Dă cu cutea pe coasă.
Boierul suspină.

Dar ceva i se năzare.
Ei! Gheorghe, lasă cositul acuma
Și mergi la culcare.

Nu pot, boierule, că abia m-am sculat
Și acum pe rouă
Trifoiul e bun de tăiat.

Boierul se duce în casă
Și-ncearcă dînsul să doarmă,
Dar nu poate de coasă.

1945

SEARA CADE

Seara cade ca o sentinţă de moarte.
Mişcat, plopul şopteşte o rugă.
S-aude rîul aproape, departe,
Ca lanţul ocnaşului ce-ar vrea şi nu poate să fugă.

Stelele n-au mai fost aprinse.
Şi lucrurile par, cît mai apar,
Cu o grea funingine ninse.
Pe alee vîntul oftează solitar.

Amintirea-i o frîntură de fosilă
Din care-ai vrea să reclădeşti minuni.
Acum de toată lumea şi de tine-ţi este milă.
Ce păcat că oamenii nu-s buni.

Lacrimă. Ori poate prima stea.
Dar cine mai are timp să aştepte?
Şi totuşi mîine soarele va apărea
Cu razele ca suliţele drepte.

1945 martie 10

MEŞTEŞUG

De ani şi ani glasul meu tace.
Tristeţea cea veche am pus-o eu însumi pe goană.
Şi dragostea chiar, cea fără prihană,
De fel nu se apropie încoace.
Am chemat alţi oaspeţi
Mai tineri, mai proaspeţi,
La masă
Şi i-am adăpostit în casă.
Dar sînt aşa de mici
Aceşti voinici
Că nici nu ştiu să le spun pe nume,
Darmite să-i trimit în lume!

De-ncercare l-am pus pe unul să mîne
Stelele şi luna la păşune.
Nu ştiu ce-a făcut, ce-a dres,
Că pînă la urmă s-a ales
Cu luna plină de glod
Peste tot
Ca o raţă bălăcită în băltoacă.
Şi cînd să deie stelelor ovăz din troacă
A aflat la înnumărat
Că-s mai puţine.
„Lupul beznii le-a mîncat,
Stăpîne".

Altuia i-am dat un vraf
De cuvinte să le şteargă de praf
Şi să le aşeze pe o poliţă la rînd.
A scăpat coşul cu ele
Şi a venit cu hîrburile plîngînd.
Puteam să nu-i ard vreo trei nuiele?

Al treilea s-a dovedit şi el.
A luat nişte ritmuri mai grele,
Ca nişte verigi de oţel,

Şi tîmp
A priponit Pegasul în cîmp,
Să nu zboare, ci-că,
Pe ţîcă, pe nimică!

Of! Îmi vine să mă duc
Şi nu ştiu încotro s-o apuc.
Şi totuşi trebuie să stau, să rămîn,
Amărît şi bătrîn,
Să cresc această seminţie nouă,
S-o scutur de vis şi de rouă,
Să-i acopăr cu lut rădăcinile,
Să-i potrivesc pe creştete luminile,
Pînă ce în purpur îmbrăcat,
Dimineaţa pînă în zori,
Va pleca cel mai viteaz dintre feciori,
Ca fiul lui Roş-împărat,
În lume
Cu viaţa să se cunune.

1948

ALTE CÎNTECE

Hei! fabricanţilor de fum
Şi negustori de apă chioară!
Nu credeţi c-o fi vremea, de acum,
Să sune cîntec nou în ţară?

Pecinginea cuvintelor de tîngă
Vă copleşeşte sufletele încă,
Şi glasul sfîşiat ca o mătase coaptă
Nu îndrăzneşte să se-nchege-n faptă.

Mici duioşii, tristeţi de funigei
Vă mucezesc în sînge lenevoase,
Şi coaja vorbelor subţiri v-apasă
Ca pe o rîmă treapta grea de stei.

Vi-i strigătul, peste pămînt, de-o şchioapă
Şi vrerea luntre scufundată-n apă.
Mai trageţi cu urechi de scoică moartă
La lira de păienjenişuri, spartă.

Şi vi se pare cum că nu e
Cristos ca voi bătut în cue.
Ori ne'nţeleşi în umbră staţi şi-n hrube
Lingîndu-vă plîngînd pe bube.

De zorii fragezi vă feriţi — strigoi —
Şi soarele vă doare ca o rană,
Iar peste mugurii cei noi
Vă pare rău că se revarsă mană.

Și eu am suferit la timpul său
Și am gemut cu țara de durere
Și-am opintit să dăm cu rău-n hău
Așa precum se cere!

Iar cîteodată poate că-mi aduc
De jalea veche-n cîntece aminte
Și-mi vine greu și nu știu încotro s-apuc
Și mă întreb dacă mai pot'nainte.

Dar coruri noi răsună-n țară nouă,
Pădurea crește tînără și deasă,
Și din țărîna proaspătă și grasă
Se-nalță holdele cu rouă.

Și-atunci cînd pretutindeni e putere,
Voi nu cunoașteți cîntul ce se cere?
— Nu clopote bătute-n dungă,
Ci cîntec de îndemn la muncă!

1946

PAHAR DE VIN

Am spart butoiul bucuriei,
Dar nu pot îmbăta butucii.
Veniţi, copii, voi cei mai tineri!
Lăsaţi să steie singuri cucii.

Nu vă uitaţi că rar mi-i părul
Şi sur ca sara cea de toamnă.
Ca să s-aşeze bine vinul
A fost hei! trudă grea în cramă.

Picioare au călcat în bute
De fată jună şi curată
Şi, poate că voi nu veţi crede,
Dar a rămas nesărutată.

Iar astăzi cînd în cupă joacă
Mărgele aurii curate,
Să ştii că-s albele picioare
Şi sărutările nedate!

1946

VISURI AMEȚITE DE LUMINĂ

Trecutul meu asudă lacrimi
Ca zidurile închisorii —
Atîtea nopți și zile acre
În anii destrămați ca norii!

Și cîte, și cîte tristeți
Îmi înfloriră în suflet bureți!
Prin mucegaiurile verzi
Tu, amintirea mea, te pierzi.

Inima în cumpănă coboară
Şi bate-ncet, de crezi că dă să moară.
Iar gîndul obosit şi şters
Mai şchioapătă şi se opreşte-n mers.

Numai privirea-ntr-una trează
Veghează, ne'ntrerupt veghează.
O, şi n-a vegheat în zadar,
S-a-nvrednicit o dată de har.

O amintire scumpă totuşi am.
O dată cînd cîntau cocoşii
Mi-au bătut cu degetele-n geam
Zorii miresmaţi şi roşii.

Şi inima de-atunci mi-i plină
De visuri ameţite de lumină.

1948

PIEPTIȘ

Că eu sînt ori e altul, apoi lasă
Să spună cei ce au ținut o coasă
În mîni ori plugu-n brazda sfîntă,
Și cine-or spune ei, acela cîntă.

Nu-mi trebuie nici slavă, nici belșug,
Cum n-am vrut și n-oi vrea vr'odată jug.
Dar cum ai mei n-au întrebat vr'odată
De trebuie cîmpia semănată,

Aşa şi eu, cu mîna plină,
Arunc seminţe de lumină
Şi nu mă-ntreb de voi culege,
Dar pîn' la urmă s-o alege!

Eu grabă n-am;
Şi-aşa ne ştim noi neam de neam.
C-o fi un an, c-o fi o mie,
Dar ziua mea tot va să vie!

1947

ȚARA

De vrei să știi, nepoate, cine-am fost,
Istoria învaț-o pe de rost
Și află că mă trag din țara
Peste care luminează para
Coroanei de fier înroșit
Pe fruntea lui Doja cel vestit.
În țara ceea au zdrobit c-o roată
Pe Horea, c-a pornit flămînda gloată
Să sloboadă omul de sub jug
Și să strice blăstămatul nemeșug.

În codrii țării prin frunziș răsună
Fluiera lui Iancu cea nebună,
Pe care l-a mințit și l-a-nșelat
Mincinosul de-mpărat.
Acolo, fiecare colț de stîncă
Povestește încă
De cumplite răzvrătiri
A celor mulți, sătui de stăpîniri.
Fiecare val trecut pe piatră
Scrîșnește parcă mînios și latră
Ca la un dușman ce dă tîrcoale
Noaptea, pe furiș, prin vale.
Și unde miști, unde te duci,
Morminte-s peste tot, și cruci.
Iar spicele din țarină, cînd cresc,
Sug sînge omenesc.
De-aceea pînea tăinuie vîrtute
Și mari puteri necunoscute,
Și apa cînd o bei e vie,
Cu duh și cu fiori de bătălie.
De-aceea, măi nepoate, cînd mă-ndemn
Să scriu, îmi pare că fac semn
Cu coasa dreaptă: Înainte!

De-aceea grunţuroasele-mi cuvinte
Nu-s duioşii dulcege, ci porunci
Ori arme de omor cu care-arunci
În cei ce ni s-au pus de-a curmezişul
Şi-au vrut să lege-n lanţuri munţii, Crişul.

Nepoate, ca să-mi fii moştean
Eu am să-ţi las o carte, două.
Dar tu să ştii că-n ele-i viaţa nouă
Ce-a frînt şi doborît-a pe duşman!

1946

CHIVĂRĂ ROȘIE

Umbla prin munți atunci Chivără Roșie...
— Cine-i? De unde vine?
— Taci, că-i bine!
Zicea poporul
Și-nvîrtea toporul
Printre cei cîni
Dușmani bătrîni,
Cîni de dușmani,
Mari bogătani,
Fiare flămînde-nsetate
De aur, de-arginți, de bucate,

De păduri de brad şi fag
Şi de sînge de iobag.

Prin codri, pe vîrfuri de steni,
Prin falnicii Munţi Apuseni
Umbla pe-atunci, umbla
Şi spaima-n domni băga
Chivără Roşie.

★

Horea-l ştia, îl întîlnise
Aievea, nălucă, pe drumuri, în vise,
Cînd înşelat
Se-ntorcea de la-mpărat,
Şi chibzuia ce-o să facă
Pentru ţară şi lumea săracă.

— Pune să facă poporul.
El ştie!
I-a zis Chivără Roşie
Lîng-un izvor ca de apă vie.

★

Umbla moţul rătăcind pe ţară:
„Hai la cercuri de legat ciubară!“
Şargul rupea piatra cu copita,
Calea lungă, şi amară pita.

Colo-n miezul muntelui
Zăcea ochiul dracului,
Aurul, aurul,
Peste el bălaurul.
Ce bălaur? Poate om...
— Om!
Dacă-i om şi cine-i domn!

— Cum să fie om, fărtate,
Cine mîncă din furate?
Nici nu samănă, nici ară,
Numai umple la hambară.

Nemeşug, nemeşug!
Nu te-oi prinde eu la plug,
Ca să vezi şi tu, sireace,
Pînea albă cum se face?!

★

Umbla fără hodină
Prin sloată, pe ploaie, prin tină,
Prin munții sîlhui,
În casa orișicui,
Văzut — nevăzut,
Adăstat și temut,
Ieșit parcă din focul de pe vatră,
Născut părcă în crestele de piatră,
Roșeață, zare mare,
Cînd soarele răsare,
Chivără Roșie.

*

— Soțioară dalbă ,
Grădină cu nalbă,
Singură vei sta de-acum,
Că eu plec la drum.
Horea m-a chemat,
Crișan m-a strigat:
— Vino, Cloșcă, iute vină,
Să trîntim cu domnii-n tină,
Și să-i punem la uscare
Sus în gorunul cel mare,
Și să nu li se urască,

Punem corbi să croncănească
Şi ciori să-i înveselească,
Cu clonţul şi cu gheara
Să le mîngîie carnea.

★

La Cărpiniş,
Gloata e iarbă, frunziş.
Vin oamenii păcură
Din codru, din vale, din măgură.
Horea-ncepu să le spună:
—Aici în hîrtii aşa sună,
Că de-acum
De nemeşie
Scrum să s-aleagă şi fum!
Şi legea a noastră să fie!
—Să fie, să fie, să fie!
Strigară
Oameni, codri şi veacuri în ţară.
Dar Toma Gurgui:
—Părinte protopoape,
N-ai putea dumneata să ne spui.
Mai de aproape
În hîrtie
Ce scrie?

Şi popa dă să descîlcească
Ce scrie în hîrtia-mpărătească.
—Oameni buni!
Toate cele spuse sînt minciuni.
Aici nimic nu-i scris
Din ceea ce Ursu Nicola a zis.
—Cum, Iudă?
Precista şi toţi sfinţii părinţi!
Îndrăzneşti să ne minţi?
Glasul tău dracu-l audă!
Iscoada Iadului!
Sluga Necuratului!
Na! Barbă de ţap!
Şi-i dete la cap
Cu barda
Ion al lui Ciocarda.

Blăstăm! Păcat!
Au ucis protopopul.
Prăpădul ne paşte, potopul —
Se crucea norodul înfricat.
Dar printre ei se ivise călare
Din ţarină, din zare
Chivără Roşie!

Şi popa rămase uitat
Într-o băltoacă de sînge-nchegat.

*

Dormi tu grof, dormi tu grofiţă,
Dormi tu blăstămată spiţă,
Dormi tu viţă de stăpîni,
De stăpîni inimi de cîni,
Mînca-v-ar ştreangul şi plumbul,
Creşte-v-ar pe gropi porumbul,
Jeli-v-ar corbul şi cioara,
Pomenească-vă ocara!
Căci pe Criş de cînd vi-s voi
Paşte jalea prin zăvoi
Şi amarul sus pe coastă
Paşte din nădejdea noastră,
Roade-v-ar carnea omida,
Usca-v-ar pieptul obida.
Face-v-aţi vraf de gunoi,
Să-mplîntăm furcile-n voi!

*

Lui Crişan, în vis,
O strungă de lumină i s-a deschis.

Prin ea, din soare-răsare,
Se arătase călare,
Cu spada în sînge muiată,
Urmat de-o năvalnică gloată,
Chivără Roşie.

— Am înţeles,
Grăi Crişan Cumplitul
Şi dînd la tocilă cuţitul
Plecă la dires.
Atunci bătrînul Criş
Se zice c-a scrîşnit din pietriş
Şi s-a ridicat în coadă
Ca să poată să vadă
Nunta-n Crişcior,
Unde moartea dănţuia într-un picior.
Şi el însuşi zice-se s-a adăpat
Cu sînge pîn's-a-mbujorat
Şi a început să verse foc şi pară
Peste-a Zărandului Ţară.
Focuri ardeau noaptea pe vîrfuri,
În văi croncăneau corbi lîngă stîrvuri.
Din sat în sat
Crişan umbla mîniat,
În frunte cu galbena cruce, —

Nu mai ştiau domnii unde s-apuce,
Căci moartea sărea pe furiş
Din tufiş.
Ori înşfăca de-a dreptul
Pieptul —
Înapoi, înainte,
Morminte, morminte, morminte!

*

La Trăţcău,
Cîte-un căpău, cîte-un dulău
Mai încerca, turbat, să muşte,
Pîn-apucau sătenii să-l împuşte.
Unguri viteji, oameni iobagi
În spaimă nu puteai să-i bagi
Nici cu cătane-mpărăteşti,
Nici cu poveţele popeşti
Şi cît ai zice crezul, ei pe loc
Au pus bisericii lor foc.
Iar pe urm-o unguroaică jucăuşă
A dănţuit prin sperlă şi cenuşă
Cu moţul care cu o zi-nainte
Văzuse cum umplea o flinte
Venind pe cal

În goană de pe deal
Chivără Roșie!

★

La Viena, şarpele de împărat
A visat un vis nemaivisat.
Se făcea că dintre purpuri s-a ales
Un om cu fes,
Ori poate că era cu comănac,
Ba nu, era căița unui drac
Pe capul unui slujitor împărătesc...
Nici asta nu,
Căci dintr-o dată îi păru
Că sub căciula blestemată cresc
Popoare ce se scoală, se răscoală
Şi cer o nouă şi mai bună rînduială
Şi vor să-l dumirească din topor, din coasă
Ce rînduială trebuie aleasă.
Şi cînd se pregătea să strige,
Simţi deodată, în gîtlej, cîrlige.
Şi împăratul s-a trezit
Plin de sudoare şi înnebunit.

★

Curînd către ţinuturi transilvane
Au pornit batalioane de cătane,
Grumazul ţării să-l îndoaie-n jug,
Să rupă-n roţi pe cei ce nu s-apleacă,
Şi să ridice doborîtul nemeşug
S-aducă bici, s-aducă jaf şi clacă.

*

Sus în codru
Arde focu
Şade lîngă foc cioporu
De fărtaţi
Încruntaţi
Străji într-una se perîndă —
Stau duşmani pe văi la pîndă.
Dar în fundul codrului,
Numai urma lupului,
Numai drumul corbului
Subt streaşina norului.
Şi nici baba cu bobii,
Nici oştenii cu roibii
Nu ştiu care-i peşterea
Unde-i Cloşca şi Horea...

*

Vînzători şi popi,
Vedenii din gropi,
Cu-un slujbaş domnesc
Păhare ciocnesc
Şi se sfătuiesc
Pe Horea să-l vîndă,
Pe Horea să-l prindă
Şi, buni tîrgoveţi,
Nu s-ajung din preţ.
— Mai dă dumneata.
— Mai lasă părinte.
— Ba io n-oi lăsa,
Jur pe cele sfinte!
Dă treizeci de zloţi
Şi vînd şi pe soţi.

*

Judecară domnii, judecară,
Pe Horea, pe Cloşca mi-i tăiară
În cetate la Bălgrad,
Şi carnea le-au aruncat
Păsărilor cerului,
Şi fiarelor codrului,
Viermilor pămîntului,

Şi bătăii vîntului,
Biciuirii ploilor,
Sloatelor, noroaielor,
Doar le-o şterge urmele
Din toate inimile...
Dar judecătorul cel bătrîn,
Galben ca lămîia, chel şi spîn,
Încreţeşte fruntea şi gîndeşte,
Se gîndeşte şi apoi grăieşte:
Să nu fi scăpat de judecată
O jivină şi mai blestemată?
— Chivără Roşie!...
Lătrară rîzînd
Toţi judecătorii.
Dar deodată norii
Colo-n răsărit
Cumplit s-au roşit
Şi judecătorii
Au îngălbenit.

*

Stă la masă
Doamna preoteasă
Cu o pîne-n mînă, albă, coaptă

Şi o întinde popii ce aşteaptă;
„În numele tatălui şi fiului..." dar cînd
Dă s-o rupă, pîinea se despică sîngerînd
Ca o inimă de om jungheată
Şi sîngerează masa toată.
Cad popii îngroziţi şi se apleacă
Cu fruntea în pămînt
Şi murmură: zloţii vînzării...
Deodată, ca din pămînt,
Din fundul de purpur al zării
S-aude tunînd:
„Vine judeţul cel greu,
Judeţul cel drept al poporului meu".
Şi-n zare
S-arată călare
Chivără Roşie!

1948 decembrie 27

STEAGURI

1951

POETUL ŞI MINERUL

Tovarăşul poet mi-a spus:
„Munca noastră tare-i greu de dus!
Se crede că noi rătăcim prin nori, sub cer.
Noi facem, însă, muncă de miner.
Poetu-n creierul său taie
Ca un miner pămîntu-n măruntaie.
Cum scoate el din piatră, beznă, tină,
Cărbunele — căldură şi lumină,
Aşa poetul, scormonind în minte,
Iveşte cîntecul fierbinte.

Toate aceste vise scrise
Nu-s aiurări de niscai paradise.
Şi cum vestesc cocoşii dimineaţa,
Izbind cu ciocu-n coaja nopţii spartă-n două,
Aşa vestesc poeţii lumea nouă,
Vestesc viaţa!"

Îl ascultam, în timp ce rîndunele, din noroi,
Clădeau sub streşini cuiburile noi,
Şi mă gîndeam la mina de cărbuni
În care-am fost acum vreo două luni.
Scriu stihuri nu de azi şi nu de ieri;
Îmi ştiu şi meşteşugul
Ca răposatul tata, plugul;
Dar greu e, greu e şi din mină
Să scoţi căldură şi lumină!
Se spune: Noroc bun! cînd intri-n jos,
Cum spun şi pe la noi ţăranii,
Cînd se-ntîlnesc mînînd plăvanii
Către ogoare aburind sub cerul luminos,
Ori cînd împlîntă coasa-n lanuri coapte —
În mină e de-a pururi noapte.

Prin galerii întunecoase, scunde,
În care doar pe brînci puteam pătrunde,
Se năluceau lămpaşe mici
Cît nişte licurici.
Prin bîrne, luminat de lampa mea,
Cărbunele cu ochii negri mă privea.
„Năprasnic urs ce doarme sub pămînt!
Ce-ar fi de s-ar trezi odată,
Cînd omu-i rupe carnea-ntunecată...
Da..." — Noroc bun! am auzit rîzînd
Pe cineva. Era minerul,
Gol pîn' la brîu, cu muşchii tari ca fierul,
Cu ochii strălucind ca un tăciune
Şi negru tot de praful de cărbune.
— Grea viaţă! zic — Apoi, uşoară nu-i.
Dar omului i-e dragă munca lui.
Noi din străbuni
Lucrăm aicea la cărbuni.
Şi ne-am luptat
Neîncetat,
Nu numai pentru azi şi pîine,
Ci, fără preget, pentru mîine.
Lupeni înseamnă morţi, durere, suferinţă,
În drumul către biruinţă.

Noi bine ştim că azi, din mină,
Cei ce primesc căldură şi lumină
Ai noştri sînt, şi tot ce noi vom face
E pentr-o viaţă nouă, pentru pace.

Apoi minerul a-nceput să rupă
Din miezul de cărbune cu ciocanul.
Lucra cu dînsul, strîns, o-ntreagă grupă,
Şi-n munca lor cînta o doină Planul.

„Toate aceste vise —
Nu-s aiurări de niscai paradise.
Şi cum vestesc cocoşii dimineaţa,
Izbind cu ciocu-n coaja nopţii spartă-n două,
Aşa vestesc poeţii lumea nouă,
Vestesc viaţa!"

LETOPISEŢ

23 August 1950

Dragi îmi sînt străvechile hrisoave
Cu mărirea vremii de demult;
Fapte, voi, a strămoşeştii slave,
Inima-mi tresare cînd v-ascult!

De-o fi Ştefan, domn de la Moldova,
Ori Mihai, ori Vodă cel Cumplit,
Ori de Horea dacă spune slova,
Ori de Tudor — eu sînt copleşit.

Căci mă simt părtaş acelei trude,
Săvîrşite de acest norod,
Ce l-a dus, prin leaturile crude,
Către-al vremii noastre rumen rod.

Dar izvod în filele bătrîne
Vremilor ce vin nu obliceşti —
Pe ogorul faptelor, tu, mîne,
Mîndru, ca o floare nouă creşti.

Faptele-s pilaştri peste care
Viitoru-ntinde-acoperiş —
Purpuriul răsărit de soare
Pe al muncii aurit pietriş.

Zilnic văd ostrov după ostrov
Răsărind în undele masive:
Cinci mii de tractoare la Braşov,
Şi vreo şapte sute colective...

Şi mi-i dragă fără seamăn viaţa,
Şi ca mîine ceasul o să vină
Ca să spunem: — Bună dimineaţa,
Eră socialistă de lumină!

De la Mare pînă-n Maramureş,
Din Moldova pînă la Banat,
Alelei! Ce iureş, da'ce iureş,
Pe-ntrecute, măre, s-a-nchegat.

Şi se cheamă glasuri la întreceri,
Ca-n pădure păsări, primăvara;
Doine de maşini, ciocan şi seceri,
Împînziră pretutindeni ţara.

Nume noi se-nalţă ca rachete;
Scrise-n fier, cărbune ori petrol,
Scrise-n miresmate flori boghete,
Peste ţară zboară rotocol.

Altu-i omul. Pasul îndrăzneț
Merge către zarea de coral.
Cînd e greu, ne-ndemni și mai ne-nveți,
Meștere tovarăș din Ural!

Ne-am deprins cu gustul biruinței,
Ne-am dedat să nu dăm înapoi,
Fericire au visat părinții,
Noi o-nfăptuim din fapte noi.

Prin hățiș de stau la pîndă lupi,
Știm ce cursă-i rupe bucățele...
Nu luăm noi corbii drept hulubi,
Și-n vrăjmaș izbim pînă-n prăsele.

Căii noastre n-ai să-i pui zăgaz
Tu, dușman al păcii între oameni.
Ține minte: vînt de sameni azi,
Mîine ai furtună din ce sameni.

Iar noi mîine... Parcă numai ieri
Se tîra-ntunericul pe brînci...
Doar în zori, visate mîngîieri
Rumeneau pe crestele de stînci.

Cîţi sînt anii? Şase, numai şase,
Pe aici prăpădul era domn,
Pe de-a pururi parcă se-nnoptase:
Sînge, moarte, sînge, negru somn!...

— Zi cu soare, piatră de hotar,
Zi de August douăzeci şi trei,
Vii în mintea noastră iar şi iar,
Vii să vezi ce fac copiii tăi.

Cînd ai fost la noi întîia oară,
Cu soldaţii roşii ai venit.
Ei din beznă viaţa dezghiocară,
Peste ţara-ntreagă — răsărit!

Temnițele mucede-au căscat
Porțile-ngrozite, și din fiară
Smult-au mîna lor cei ce-au luptat
Pentru tine — comuniștii — țară.

Dar povestea nu fu așa simplă,
Dîrdîia pămîntul ca de friguri,
Iadul prin văzduh părea că-și primblă
Toată gloata sa, gonind pe dricuri.

Vrere dîrză-n oameni s-a stîrnit
Cum nu știu în cronici alta anii!
În lumina de la răsărit,
Își chema Partidul, partizanii.

Și alături cu ostașii roșii,
Mers-am falnic și noi spre apus —
S-ascundeau în umbră ticăloșii.
(Sînt și azi dintr-înșii de răpus!)

— Cui să spun de-acele zile, însă?
Pruncii mici le sug povestea-n lapte,
Iar făptura noastră e pătrunsă
Pînă-n măduvă, de-atunci, de fapte.

August, August douăzeci şi trei,
Cum să nu-l ştim, tare bine ştimu-l!
Fost-am, pare-mi-se, eu, din cei
Ce-i cîntară măreţia, primul.

Dar povestea lui doar a-nceput:
Drum e, ce subt paşii noştri naşte!
Greul încă, încă n-a trecut.
Pasul însă-n piatră se cunoaşte.

Şi ce văd bujorii pînă-n zori
Cum se-mplet cunună-n depărtare:
Ne aşteaptă, oameni muncitori,
Ne aşteaptă marea sărbătoare.

Pentru tot amarul care-a fost,
Ai putea să moi tu pana veche,
Ca să scrii cu tîlc, să spui cu rost,
Preacinstite vornice Ureche.

Pentru vremea noastră grea de faptă,
Bun ai fi, hatmanule Neculce,
Să ne scrii în limba ta-nţeleaptă
Vorbă cînd mai aspră, cînd mai dulce.

Dar de cele cîte vor mai fi,
Ca să scrie pe măsură nu e
Pană veche. Nouă va veni,
Poate-i printre cei ce drumul sue.

August, August douăzeci şi trei,
Poate-l vezi, îl bănuieşti, îl simţi,
Cum, să dea cuvîntului temei,
Îl măsoară-ncet, îi pune zimţi.

Şi-ntr-o zi, cînd anul rotitor
Iar te-aduce-n prag, el o să vină
Să-ţi vestească fapt biruitor:
Socialismul, eră de lumină!

ÎNTOARCERE DE 1 MAI

1950

I

Priveşti în urmă ca printr-un ochean...

Acesta e bătrînul Bărăgan:
Ţara, cît vezi, păşuni şi grîne,
Moşii, olate, gard, conac.
Dar în bordeie nu e pîne
Pe masa omului sărac.

Sudoarea moaie brazda şi-o îngraşă,
Se umflă spicul vrabie de rod —
Flămînd scînceşte un sugaci în faşă,
E toamnă, iată, şi-i pustiu în pod.

Prin noapte, şuieră prelung sirene,
Gem de vagoane căile-de-fier,
Din porturi vase se desprind alene —
Bucate duc, vîndute de boier.

Cu traistă de pribegie-n băţ
Porneşte un flăcău cătră oraş —
Numai feciorul de chiabur îşi joacă-n hăţ,
Trecînd prin sat, mînzocul nărăvaş.

Mîhnite mirişti, zile mohorîte
Şi vîlcede obraze de ţăran.
Conace blestemate şi urîte
Din vechea Romînie — Bărăgan!

De cîte ori, romîn din Ialomiţa,
Cătînd la negre ramuri de copac,
Rîvneai pe ele, spînzurată, viţa
De ticăloşi a celor din conac?

II

N-a fost uşoară lupta — o cunoşti!
Cînd dezrobiţi de Roşiile Oşti,
Cu ne'nfricata clasă muncitoare
Dreptatea o-mpămînteneam pe-ogoare.

Partidul a-nălţat deasupra ţării,
Mai falnic, tot mai falnic, an de an,
Steag roşu, secere, ciocan,
Să-mbujoreze-ntinsurile zării!

Şi anii-s tot mai plini — rotunde dropii —
Simţim în fiecare zi cum te apropii.
Socialistă eră de lumină,
Cu biruinţi pe cîmpuri şi-n uzină.

Noi cîntece, cu stih de foc,
Salută noi şi noi tractoare,
Ieşite înainte de soroc,
În cinstea slavei viitoare.

Acolo, în întreceri, la Braşov,
Călitu-s-a flăcăul pribegit.
Şi el e astăzi membru de partid
Şi gata să sfărîme de istov

Pe cei ce umblă să s-aşeze curmeziş
În drumul clasei muncitoare,
În mîndrul, neînfrîntul ei suiş,
În neînfrînta ei înaintare.

Azi ai venit, de Mai întîi, acasă.
La porţi, în locul vechiului Armindeni,
Steag roşu-ţi dă bineţe pretutindeni
Şi crengi, spre tine, pomii-n floare lasă.

Dar după gard, chiaburul chiondorîş
Se uită-n dimineaţă cum te-ntorci,
Şi, mîngîind custura, printre porci
Se pierde ca o gadină tărîş.

III

Ci cu tractoare logodind noi glia,
Să crească-ntinse lanuri mătăsoase,
Îl vom goni din şesurile grase,
Şi-n slavă o să cînte ciocîrlia!

1920

Eu n-am trăit viaţa „ca şi cum“,
Nici „oarecum“, la margine de drum.
De la-nceput am socotit-o luptă,
— Viaţa — luptă ne-ntreruptă.

Încă de prunc
Mă învăţasem să arunc
După copiii domnilor cu pietri,
Iar seara, lîngă focul vetrii,
Eu ascultam cu ochi aprinşi istoria
Lui Cloşca, lui Crişan, lui Horia,

Și cîntecul opincii, zis în ciudă
De vr'un plugar, după o zi de trudă.
Pe-atuncea tatăl meu fugise,
Împins de sărăcie, dus de vise,
În lumea dincolo de ape,
Ca tinerețea, vlaga să și-o-ngroape
La Detroit, în fabrica lui Ford.
Lăsase trei copii, soție,
Bucate nu, dar multă datorie.
Cînd s-a întors, avea alt port
Și-o datorie în dolari,
Făcută la vr'o trei sforari
Întorși cu el odată
Din țara „minunată" —
La urma urmei, însă, tot săraci.
„Pe garduri nici acolo nu-s colaci" —
Ziceau și ei, și s-au pornit curînd
Să-și zgîrie bucata de pămînt.
Bătrînul meu stătuse ani vr-o șapte,
Făcuse muncă grea de noapte.
„Dar Ford de la străini
Vrea muncă multă pentru bani puțini,
Și toți îi sînt străini cei ce muncesc,
De-ar fi ei chiar de sînge englezesc",
Zicea bătrînul cu amărăciune.

„Iar ție, mă, una ți-oi spune:
Să nu te mai prind seara că-ți faci cruce,
Și la biserică nu te mai duce.
De iad n-ai ce te teme,
E basnă prostească, popească.
Dar va veni o vreme
Cînd cei care muncesc
Au să clădească raiul pămîntesc.
Acesta e adevăratul rai,
Așa să știi tu de la mine, măi Mihai!"
Spunea bătrînul, cînd stăteam la sfat,
Venind acasă de la holdă, pe-nserat.

De la cine auzisem oare
Vorbe asemănătoare?
Da, știu, mi-aduc aminte:
Cu doi ani înainte,
Un soldat din Garda Roșie mi-a spus:
„În ceruri, sus,
Nu-i nici un dumnezeu.
Aicea, pe pămînt, e tot, și rău și bine,
Și răul de la oameni vine —

Aşa-ţi spun eu —
De la grofi, de la stăpîni, de la bogaţi,
Dar ai să-i vezi cîndva legaţi
Şi duşi grămadă la-nchisoare.
Va birui, ea, lumea muncitoare!“

N-AM PUTUT SĂ CÎNT ÎN CÎNTEC

N-am putut să cînt în cîntec
Nici porc negru, nici şerpoaică,
Nici popă cu brîu pe pîntec,
Nici fată de boieroaică.

Dragă mi-i, însă, pădurea
Cînd întinereşte-n mai,
Şi din cînd în cînd săcurea,
Cînd izbeşte-n putregai.

OREZĂRIE

Eu sînt poetul cîmpului ce vezi,
Cîntam pe timpuri jalea lui, rugina.
Azi toamna-şi tremură cu drag lumina
Pe roşcovane lanuri de orez.

Robie, boi zdrobiţi, sudalme
Şi munci de jar pe duşmănoase mejdii —
Pelin dospea şi-n florile nădejdii,
Crescute-n ziua frămîntată-n palme.

Trînteam, ca-n inimi, secera în snopi,
Sub asfințit de trudă grea ca teascul.
Umbla vătaful ca un mascur —
Noi ne-ntorceam pe drumul plin de gropi.

Toți care-atîta vreme-ați argățit,
Mai științi jandarmii, curtea și boierul?
S-a prăbușit peste trecut un zid
Ce-ntuneca și țarina și cerul.

Pe șesu-mpătrățit ca un caiet,
Cu-ntinderi și cu șanțuri deopotrivă,
Se leagănă de vînt, se coace-ncet
Orezul în gospodăria colectivă.

VENISEM FLĂCĂU DE PE CRIŞURI

Venisem flăcău de pe Crişuri,
Cu sufletu-n trei învelişuri:
De jale, de dor, de răscoale
A celor din munţi şi din vale.

De jale cîntat-am ades,
Dar nimenea nu m-a-nţeles
Din cînii ce o semănase
În inimi, pe cîmpuri, în case.

Cîntat-am de dor cîteodată —
Pădurea plîngea-ndepărtată,
Şi domnii au rîs cîte-un pic,
Şi nu pricepură nimic.

Atunci scuturaiu-mi frunzişul,
Să-l 'nece-n vîltorile-i Crişul,
Frunzişul mîhnit de-ndoială —
Şi cîntec strunii a răscoală.

Ciuliră urechile domnii
Cei plini de osînză ca somnii,
Şi-ncet grohoteau: — Nu ne place,
Alt cîntec să cînţi, măi ortace.

Alt cîntec, ori vesel, ori trist,
Nu ăsta cu iz comunist.
Şi bea ici o duşcă de vin,
Să-ţi treacă, ortace, de chin.

— Nu beau eu şi nu vi-s ortac.
— Ia sama tu, coadă de drac!
Ori cînţi cum ne place, ori taci,
Ori du-te-n o mie de draci.

Şi dusu-m-am dus pe afară.
Afară era primăvară
Şi luna era a lui mai.
— Hai cîntă, tovarăşe, hai!

Noi nu ţi-om da zamă de struguri,
Dar uite, pe ramuri sînt muguri,
Şi toamna pe noi ne aşteaptă,
O toamnă tăioasă şi dreaptă.

Octombre al clasei ce luptă
Cu cei ce din sînge se-nfruptă,
Din sîngele nostru, fîrtate,
Ne-aduce şi nouă dreptate!

Și mîna pusei pe lăută,
Lăuta era învăscută
Cu muguri și, cum o lovii,
Se-ncinse de flori purpurii!

SĂ VINĂ POEŢII!

Bătînd în tamburul de aur al lunii,
Noaptea-ntr-o fustă pistruie de stele,
Dansează cu vîntul pe culmile munţilor,
Şi chiuie vîntul, şi noaptea se-nvîrte,
Şi sună islogii pe rochea ei scumpă.
Priveşte din vale poetul la joc.
Pîndeşte poetul să vadă piciorul,
Ori poate şi trupul, în dans dezvelindu-se.
O! trupul acela ce nu-l ştie nimeni,
Al nopţii trup greu de mistere.

Aşteaptă poetul — ce ştii? o să-i cadă
Un nasture poate, ori poate-o dantelă,
De nu jartiera chiar nopţii, şi el
O s-o ridice, să meargă să-i spună:
„Să fiu blestemat, de mi-i gîndul!..."
Dar noaptea dansează şi nici nu-şi dă seama
Că cineva-n vale pîndeşte şi-aşteaptă.
Şi-n zori, noaptea pleacă şi vîntul cu ea,
Ţinînd-o de mijloc, de-aproape strîngînd-o.
Şi cată poetul în urma lor, trist.
Dar soarele vine, şi-i roşu la faţă.
Şi vede poetul tot palid şi trist.
— Acestuia, cucule, să *nu-i mai* dai ani.
Acestuia cînte-i de-acum cucuvaia.
Să vină de-acuma poeţii ce ştiu
Cu buze fierbinţi să sărute ogorul,
Să vină poeţii cei noi!

O SAMĂ DE POEME

1953

BALADA ANULUI 1933

Hei, voi plaiuri, plaiuri
ale țării mele,
Fostu-mi-ați voi marturi
multor lupte grele.
Rîurile noastre
își văzură-adese
Undele albastre
purpurii cireșe.
Glod era de sînge
apa-nvolburată —

Valul şi azi plînge
    de ce-a fost odată.
Plugu-adese-ntoarse
    firmituri de oase,
Ierbile mănoase
    sug pentru mioarce
Din ţărînă udă
    sînge de voinic
Ce s-a stins cu trudă
    în grînele-n spic.
Şi de-ar şti gorunii,
    bătrînii, străbunii,
Din străvechi păduri
    a grăi din guri,
Cîţi din ei n-ar spune
    cum proptit de trunchi
În prag de-a apune,
    căzut în genunchi,
Vr'un viteaz al ţării,
    în ora pierzării,
Săruta pămîntul
    cu foc dezmierdîndu-l,
Cu sînge udîndu-l...
    Peste faţa lui

Ca de ceară pală,
    creanga codrului
Se-ndoia domoală
    şi mi-o mîngîia
Şi frunza-l bocea.

De pe-atunci în sîlhă,
    dacă hăuleşti,
Îţi răspund din pîclă
    glasuri omeneşti,
Zvon de oameni mulţi,
    larmă de bătaie —
Suflarea ţi-o taie
    cînd stai de asculţi.

Fiecare şchioapă
    ce-o-ntinzi pe pămînt
Măsoară vr-o groapă,
    măsoar -un mormînt,
Ori un loc în care
    fără giulgi voinicii,
Fără comîndare,
    daţi hrană furnicii,

Corbului mîncare,
    vulpii ospătare,
S-au topit în lut,
    în necunoscut.

Iată cum se face
    c-aşa mult ne place
Ţarina, pădurea,
    mai mult ca aiurea,
Dealul, valea, piatra,
    casa, omul, vatra,
Calul, iarba, vita,
    cîntul, vorba, pita —
Toate, toate cele
    ale ţării mele.

Iată cum se face
    că vrăşmaşi dinuntru
Ori veniţi încoace
    una cu pămîntul
I-am face, lovindu-i,
    călcîndu-i, strivindu-i —
Şi de-ar fi să fie,
    apoi să se ştie,

Noi murim cu drag
    subt al ţării steag!
Iată cum se face
    că-n treizeci şi trei
Griviţa desface
    steagul luptei ei,
Steagul ce de-atunce
    ne-nclinat a stat,
De oamenii muncii
    în slăvi ridicat.

Fostu-mi-a tot mie
    dat să cînt acele
Zile de urgie,
    de năpaste grele,
Dar pentru norod
    grele şi de fală
Ca toamna de rod
    viile pe dealuri.

Dar de-ar fi poeţii
    pretutindeni droaie,
Ca-n păduri bureţii
    vara după ploaie,

Totuşi toţi de-a rîndul
    să-şi încoarde struna,
N-ar putea cu cîntul
    dovedi furtuna,
Prinde-n stih cu totul
    tîlcu-ntreg aeve
Al acelei greve
    ce-o porni norodul.
Căci de-a fost să işte
    grevă ceferiştii,
Duhul ei încinse
    inimi peste tot,
Vechi alean aprinse
    de luptă-n norod
Şi stîrni vîltoare
    pînă-n depărtare.

Da, de bună seamă
    sperau proletarii,
Dar cuprinşi de teamă
    se foiau mai-marii.
Prea puţin din fapte
    a pătruns în cîntec,

Dar a vremii noapte,
al uitării pîntec
Mistui nu poate,
nu poate să șteargă
Vrerea ceea largă
pentru libertate,
Lupta Griviței
din treizeci și trei.
Cînd sună în zare
clasa muncitoare
Din cornul sirenii,
zăpezile iernii
Dogoarea le-ncinse,
plaiurile ninse
Se cutremurară —
țara, ca buimacă,
Se trezea întreagă
parcă-ntîia oară!

S-au zgîrcit mîini grase
pline de inele...
La burghezi în case
zgîlțîia perdele
Vuietul sirenii
ca viscolul iernii.

Ce mai colcăială
    în cuibul năpîrcii.
Parc-au dat năvală
    în şerpi cocostîrcii.
Iar şarpele boa,
    regele, vrea o a
Nu ştiu cîtea broască,
    lacăt şi zăvor —
Doar o să-l păzească
    de cei din popor.
Toţi şerpii mai mici,
    năpădiţi de teamă,
Uitînd cum îi cheamă,
    s-au făcut furnici.

Niciodată bucium
    n-a stîrnit răsunet,
Frămîntare, zbucium,
    ca sirena-tunet.
Frunza că mi-i frunză
    n-a mai fost pătrunsă
De-aşa glas năpraznic
    în trecutul groaznic.

Muntele de stîncă
n-a răsfrînt vr'odată
Zvoană mai adîncă
şi mai răspicată.
Apele în matcă
au prins să tresalte;
Coase mari pe batcă,
cum n-au mai fost alte,
Măcinau văzduhul
ca dinţi de jivine
Şi foşnea ca stuhul
sîngele în vine.
Focul de subt spuză
a ţîşnit din vatră,
Se-ncorda pe buză
o vrere de piatră,
Iar din ochi mînia
cea de multe veacuri
Pîlpîia ca flăcări
peste Romînia!
Huhuia sirena
răzbătînd prin ceaţă,
Îşi strîngea Ileana
pruncuşoru-n braţă.

Orb, un moş fochist,
    pe timpuri grevist,
Scos acum din muncă,
    stînd în noaptea-i lungă
Fără zori de ziuă,
    simte ca în piuă
Inima că-i bate,
    cînd prin gerul iernii
Pîn' la el străbate
    chemarea sirenii.
Şi faţa deodată
    îi fu luminată.
Ca un steag ce sună
    zbătut de furtună
Sirena-nfăşoară
    inimi, oameni, ţară.

Aţîţară focuri
    ceferiştii-n gară.
Ai! acele locuri
    cum se luminară!
Şi stăteau la jar
    muncitorii roată
Ca-n veac legendar
    voinici de-altădată.

Dar veni cuvîntul
    veste să le deie;
Îl aduse vîntul
    ca pe o scînteie
Lupta s-o' pornească
    -n vatra romînească.
Oameni şapte mii
    stau la foc în noapte,
Şi-nfrăţiţi cu ei
    mii de trei ori şapte!
Dincolo de gard
    mii sînt douăzeci;
Inimi care ard,
    de nu-i chip să treci,
Vînt de-ai fi, pe stradă —
    stau, stau în zăpadă,
Gardul ce-i desparte
    nu-i gard oarecare,
Căci din arme gard e,
    din jandarmi, din fiare.

Şi stăteau la jar
    muncitorii roată
Ca-n veac legendar
    voinici de-altădată.

Da-mprejur nu fagi,
nici izvoare dragi,
Ci ateliere
zăceau în tăcere
Şi în noaptea grea
sirena gemea.
Fier, curent, maşină,
strung, motoare, şină,
Toate ale cui?
A duşmanului!
Ele sug din braţă
sînge şi viaţă,
Schimbă în dolar
pentru cămătar
Truda noastră, chinul,
de-a rămas veninul
Pentru omul muncii
să-şi hrănească pruncii.
Ne fac viaţa praf,
lor — bancnote vraf,
Aur lăzi — grămezi,
drugi, monezi, monezi...
Bani, pe ei să ia
domnii pînea, mierea —

Nouă să ne dea
    răbdarea şi fierea
Şi ce-o mai cădea!

Numai cu partidul
    vom schimba noi treaba
Şi le-om rupe laba
    celor ce ne fură
Pînea de la gură,
    lingura şi blidul.

Focul se răsfrînge
    pe ziduri, pe geamuri,
Raza ghem se strînge
    pe roţi, pe dinamuri,
Joacă viu o clipă,
    bucuroasă parcă —
Dar sirena ţipă
    lung în noaptea largă...
Acolo-ntre roate
    pe strung, pe oţel,
Porniră, turbate,
    Groaznicul măcel,

Năimitele cete,
mahmure şi bete,
Cu focuri de arme
greva să o darme.
Grele mitraliere
au purces lătratul,
În ateliere
porni seceratul
De vieţi de oameni,
de feciori, de taţi —
Nu e chip s-asemeni
cosaşii turbaţi
Cu fiara din codru,
nu e chip nici modru.
Mai presus e fiara,
cît ar fi de cruntă.
Ea-şi desface gheara
doar cînd e flămîndă,
Ori în apărare
cînd apar hăitaşii —
Altfel sînt vrăjmaşii
lumii proletare.
Ei sătui omoară
şi băuţi beau sînge.

Cînd copilul plînge,
pofta-i înfioară
Să ucidă mame,
și, cruntați pe labe,
Să le facă seama
la moșnegi, la babe.
Setea lor e să le
sfarăme măsele
Oamenilor muncii.
Din trup să le smulgă
Ficatul, rărunchii,
sîngele să curgă
Ca vin din butoi,
creieri să strivească
Ca struguri în cadă,
inima s-o scoată
Și s-o fîlfîiască
strîngînd-o ciorchine
Să sîngere bine.
Grija lor e una:
Să zdrobească mîna
ce nu vrea, nu vrea
Truda să și-o dea
pe nimic la domn,
La fur, la ne-om!

Pofta lor nebună
    gheara să şi-o pună
În ochii ce văd
    o nouă viaţă
Şi duc prin prăpăd,
    prin foc şi prin gheaţă,
La lupta cea mare
    mulţimi proletare.
Înainte vreme
    subt alte blesteme,
Voinici din popor
    mureau moartea lor
În umbră de cetini
    fără de prieteni,
În cîmp cu mohor,
    fără ajutor,
În pustie stearpă,
    fără strop de apă,
Cu răni arzătoare
    în arşiţa mare,
Sub flăcări de soare,
    în cîmp fără rouă,
Cu piept rupt în două,
    plînşi de cîte-o stea

Ce din zări cădea,
    plînşi de vr'un izvor
Cu suspin uşor,
    ori bociţi de crîng
Cu suspin adînc,
    plînşi cu mare tîngă
De pădurea-adîncă.
De sîlhe iubite
    cu crengi despletite,
Pe stînci părăsiţi,
    de buhe jeliţi,
De-o mamă, de-un frate
    tare de departe
Ce n-au primit carte,
    nici veste de moarte,
Dar visul le-a spus
    că cel drag s-a dus,
Ciuful le-a cîntat
    că el a plecat
Pe-un drum fără paşi,
    fără de făgaş,
Fără-ntors la vatră
    mai mult niciodată.
Viteji din popor
    mureau moartea lor.

Scoşi de la-nchisoare
la spînzurătoare,
Puşi pe rug să ardă,
ori tăiaţi de bardă,
Bătuciţi cu roata,
scrijelaţi cu spata,
Omorîţi cu beţe,
trăsniţi din sîneţe,
Junghiaţi pe la spate
de slugi blestemate.
Legaţi în otgoane
de coada de iapă,
'Necaţi în bulboane
subt clocot de apă,
Jupuiţi de vii,
fripţi pe pirostrii,
Putreziţi în lanţuri,
azvîrliţi în şanţuri,
Băgaţi în mormînt
de vii subt pămînt,
Puşi, viclean, să fugă,
să-i lovească-n ceafă,
Glonţul tras de slugă,
de călău cu leafă,

Călcaţi în copite,
tăiaţi în cuţite, —
Şi cîte, şi cîte
morţi şi mai urîte,
De nu le poţi spune,
nici pune pe strune!...

Plaiuri, plaiuri mîndre
ale ţării mele,
Vai! ce mai osînde
se-ntîmplară-n ele!
Voinici din popor
mureau moartea lor,
Ne'nfricat haiduc
urmărit de turc,
Biet iobag sau rob
subt boier sau grof,
Răzăş ori vecin
subt boier hain,
Moşnean ori rumîn
subt boier hapsîn.
Dar aşa călăi,
şi mîrşavi, şi răi,

Ca cei de burghezi
nicicînd n-ai să vezi!
Vai! ce făptuiră
la Griviţa-n zori —
Pe-a spinării şiră
simţi şi-acum fiori.
Simţi fiori şi sloiuri
pe şira spinării,
Cum pieriră roiuri
muncitorii ţării.
Cumplit au murit
şi nu s-au bocit.
Dacă stai să spui
întreg adevărul
Ţi se-nalţă părul
în creştet ţugui!
Rupţi de baionete
ciuruiţi de gloanţă,
Şi cu carnea zdreanţă,
ei stăteau, băiete,
În crunta năvală,
stăvileau prăpădul
Cu dîrză-ndrăzneală,
de sărea în lături

Cu spaimă-n privire
    duşmanul uimit,
Trăsnit, îngrozit
    de-atîta-ndîrjire!
N-au avut ei arme
    pe duşman să-l sfarme.
Vrăjmaşul buluc,
    armat pînă-n dinţi,
Venea tăvălug
    cu valuri fierbinţi
De gloanţe într-una,
    cum vine furtuna!
Tăvăliţi în sînge,
    au scrîşnit de ură,
Dar n-au vrut a plînge
    cît vii mai stătură.
De sîngele mult
    neaua se topea,
Trupul, vieţii smult,
    încet se răcea...
Mureau proletarii
    crîncen moartea lor,
Întru cinstea ţării,
    întru fala lor!

Subt cap n-au avut
    cîmpul învăscut
Cu moale verdeață,
    ci piatră și gheață.
N-au căzut în crîng,
    ci zdrobiți pe strung.
N-au avut la creștet
    nici copac în vînt,
Nici frunzișul veșted
    întins la pămînt.
Cu fruntea culcată
    pe-o roată dințată,
Pe-o șină-nghețată —
    asta le-a fost dată!
Iar în loc de ramuri
    îi plîngeau dinamuri,
Și-n loc de izvoară
    îi boceau motoară.
Și țipau cu vaer
    trenurile-n aer,
Sirena gemea,
    răgea și mugea,
De rupea tăria
    peste Romînia!

Şi porni şi codrul
    hohotul în zare
Şi jelea norodul
    de la munţi la mare.

MĂRUL DE LÎNGĂ DRUM

1954

ARTA POETICĂ

Fie versul cît un fir de iarbă
Ce-l răsfaţă-ntîia oară vîntul,
Cît pufosul început de barbă
Chipul de copil în om schimbîndu-l.

Fie cît o poamă bulbucată
Ce-o ascunde frunza cu sfială,
Ori cît boţul sînilor de fată
Cînd mijesc în anii ei de şcoală.

Fie cît un zbor de rîndunică
Săgetînd din cuib în zări albastre,
Ori cît primul da şoptit cu frică,
Străjuit de ochi duioşi de astre.

Fie versul cît o buburuză
Gata să-şi ia zborul de pe mînă,
Cît sărutul, cel dîntîi, pe buză
Cînd porumbi în ramuri se îngînă.

Fie versul cît un strop de rouă
Dimineaţa-n zori pe-o micşunea,
Ori cît clipa ce uneşte două
Inimi dup-o despărţire grea.

Fie cît smeritele parfumuri
De dumbravnic ori de busuioc,
Cît încrucişarea-a două drumuri
Cu-un izvor şi-un arbor la un loc.

Fie doar cît două clipe calme
În pădure cînd pornește vînt,
Ori cît scuipă un plugar în palme
Cînd împlîntă fierul în pămînt.

Fie versul cît e silueta
Unei ciute-n codru alergînd,
Cît îmbracă omul salopeta,
Și așază sculele la rînd.

Fie cît rotiri de vultur plane
Cercetînd cîmpia de sub cer,
Cît plasarea primelor jaloane
Pentru-un început de șantier.

Fie doar cît primele vibrații
De lumină-n zori pe struguri grași,
Cît primirea primei decorații
De un tînăr muncitor fruntaș.

Fie doar cît licărul de soare
Ce se joacă-n steagul desfăcut,
Cît surîsu-n zi de sărbătoare
Cînd să bei din vin ai început.

Fie cît sclipirea unei seceri
Din străbune vremi de răzvrătiri,
Cît durata unei reculegeri
Pentru cei căzuţi, pentru martiri.

Fie cît un fulger ce despică
Dintr-o dată pieptul unui nor,
Cît un braţ ce straşnic se ridică
Spre duşmanii tăi, o drag popor!

Şi de-o fi din toate cîte-o ţîră,
Fi-va versul binecuvîntat,
Şi-o dura mai mult decît o dîră
Cînd de sus o stea s-a scuturat.

Şi de-o fi din toate cîte-o leacă,
Inima-l primeşte bucuros,
Căci e dat ca omului să-i placă
Tot ce-i face traiul mai frumos.

FURTUNI DE PRIMĂVARĂ

La tîmple mi s-a strîns părul cărunt
Ca sarea din adîncul ocnei scoasă,
Dar tînăr sunt, acelaşi încă sunt,
Pe inima mea bruma nu se lasă.

Îmi place straşnic, norule, să tuni,
Din tine fulgere să sară,
Îmi plac aceste proaspete furtuni
Cu flori şi cu miresme-n primăvară.

Îmi plac, prin stropii grei, aceste pioniere
Ce-şi ţin rochiţele, fugind pe drum,
Şi vîntul cum îndoaie cu putere
A fabricilor steaguri mari de fum.

Îmi place ploaia asta jucăuşă
Pe case, pe grădini şi pe ogoare,
Şi zarea ce-şi deschide larga uşă,
Să calce peste ţară mîndrul soare.

N-a fost aşa, n-a fost aşa mereu
Aici pe-aceste plaiuri dunărene,
De-aceea, ca un arbor, am şi eu
După furtună stropi lucioşi, în gene.

Eu ştiu şi altfel de furtuni în mai
Din vremuri de obidă şi de luptă,
Cînd oamenii pe dunăreanul plai
Umblau cu faţa galbenă şi suptă.

Dar îndrăzneau şi-atunci semeţe-n lunci
Să-şi scoată boiul flori mai înfocate,
Iar inima de muncitor şi-atunci
Era numai garoafe-mbujorate.

Cînd răsăreau cu chipul lor de foc
Să-şi poarte purpurii mîndria-n soare,
Stau domnii-ncremeniţi în loc
Şi asmuţeau jandarmii lor călare,
Să calce flori şi inimi în picioare!...

Azi, inima-mi, gîndindu-mă-ndărăt,
Îmi bate-n piept şi parc-aud un trap,
Şi toate-n gîndu-mi iarăşi le revăd, —
Ci toate-n vorbe şubrede nu-ncap.

Nu-ncap în vorbe toate cîte încă
Le-ar vrea cu sete domnii să mai fie —
Ca vrăjitoarea într-o hrubă-adîncă,
Ei fierb în cap a morţii nebunie.

— Bancheri din Wall-Street, ştim noi ce furtuni
Aţi vrea voi peste primăvara vieţii!
Cu moartea vrere-ar ei să te cununi,
Tu soare cald şi bun al dimineţii.

Dar iată, mînioasele noroade
Îşi 'nalţă-n lume glasul viforos;
Nu vor lăsa lupul-strigoi să prade
Viaţa lor şi visul lor frumos.

. . . .

Ne place, da! Nespus de mult ne place
Al vremii noi nestăvilit avînt.
De-aceea, vezi, luptăm noi pentru pace
Şi pentru fericire pe pămînt.

Eh! viaţă, viaţă, tînără şi nouă,
Cu oameni, flori şi steaguri în alai,
Cum s-ar putea să nu ne placi tu nouă,
Să nu ne placă mîndrul nostru mai?

La tîmple mi s-a strîns părul cărunt
Ca sarea din adîncul ocnei scoasă,
Dar tînăr sunt, acelaşi încă sunt,
Să-mbătrînesc viaţa nu mă lasă.

MĂSLINUL

Urmărească-i neagră gheara sorții,
Ziua lor întunece-le-o chinul.
Piară-n putregaiurile morții
Cei ce-au doborît măslinul!

Tristă, fruntea lumii se închină,
Pune giulgi de jale pe obraz
Tu Heladă, țară de lumină, —
Mîndru fiu al tău ucis-au azi.

Pe al păcii ne'nfricat soldat
Cei înspăimîntaţi îl doborîră,
Sîngeroşii-n sînge s-au scăldat,
Sîngele pe urma lor e dîră.

Îi vedeţi? — cu teamă se închid
Să n-audă clocotele urii
Ce din fundul lumii a pornit
Răzbătînd ca vuietul pădurii.

Înşişi parcă anticii eroi
Umblă prin ruinele străbune,
Vor pe fiul timpurilor noi,
Vor pe Beloiannis să-l răzbune.

Iar de plînge tristul chiparos
Peste trupul de curînd ucis —
Se înalţă crunt şi mînios
Falnic val de mare din abis!

Se gătesc de uragane vînturi,
Fulgere adună-n piepturi norii,
Își adună aprigele rînduri
Ai Heladei fii, răzbunătorii!

Vine cel mai drept judecător
Și răsplată dreaptă vă împarte,
Vine judecata din popor,
Vai de voi, semănători de moarte!

POVESTEA CU BALAURUL UCIS DE IORGU IORGOVAN

L-am întrebat pe unchiul meu Novac,
Să-mi spună: muştele din ce se fac?
Din stîrvuri, mi-a răspuns, tu n-ai văzut?
Din locurile care put.

Mi-a spus apoi povestea cu-un balaur
Ucis de Iorgu Iorgovan
Şi din al cărui stîrv, dintr-un coclaur,
Şi-acum ies muşte rele-n fiecare an.

Cînd unchiul meu mi-a spus toate acestea
(Eram copil, de-atunci e tare mult)
Mai am crezut, mai n-am crezut povestea,
Dar tot am zis: Mai spune-o, te-ascult.

Pe Iorgu Iorgovan îmi era ciudă
De ce-a lăsat balaurul neîngropat.
Şi mintea mea de prunc, zăludă,
Mă îndemna balaurul să-l cat.

Am tot umblat în codru prin pîraie,
Doar-doar oi da de hoitul puturos.
Am dat doar peste-un cuib de gheonoaie
Şi de dumbravnic mirosind frumos.

Dar muştele veneau de undeva
Şi le vedeam eu cum bujesc pe leşuri.
Se poate totuşi că avea
Dreptate, îmi ziceam, unchieşul.

Povestea lui azi îmi revine-n minte,
Gîngănii, muşte şi ţînţari mi-o-aduc,
Dar altu-i tîlcul vechilor cuvinte,
Şi să-l pricep abia acum apuc.

— Cadavrul iată-l, este încă viu
Căci putred e, dar nu-i mort capitalul;
Că va muri, aceasta toţi o ştiu, —
Din el gîngănii se revarsă valuri.

Duhoarea lui văzduhul ni-l împute...
— Hai să-ngropăm stîrvina cît mai iute!

FERICIREA N-O CUNOSC PREA BINE...

Fericirea n-o cunosc prea bine,
Vatra ei acuma se clădeşte,
O s-o cînte mai dumnezeeşte
Cei ce o să vină după mine.

Totuşi cu mîndrie pot să spun
C-am văzut cu ochii-mi că se face
Şi prevăd un ev măreţ de pace
Prin ruini de vifor şi taifun.

Soarele şi omul înfrăţiţi
Din lumini vor împleti minuni —
Cînt al fericirii, tu răsuni
Cînd privesc cu ochii aţintiţi

Către veacuri din a căror ramuri
Omul rupe ani şi-i schimbă-n muncă.
Timpul a-nceput să ne ajungă
Dinspre viitor cu roşii flamuri!

Timpul, altădată plictiseală,
Trudă, murdărie şi necaz,
Ca o cataractă intră azi
În a erei noi hidrocentrală!

Timpul-bani soioşi cu timpul-lene,
Timpul-rentă, grasul timp-afaceri,
Timpul pentru gadini, pentru aceri,
Timpul uneltirilor viclene,

Se dărîmă zgomotos, se surpă,
Putredă şi scîrnavă spelunca.
Omenirea şi-a-ndreptat prin muncă,
Pe jivini călcînd, spinarea curbă.

Vine *timpul-pîne pentru toţi*
Pentru cei ce mînuiesc unealta,
Cîrma, plugurile, pana, dalta,
Pentru-ai Prometeului nepoţi.

Vine timpul: universitari
Cetăţenii toţi pînă la unu! —
Va zbura racheta ca lăstunul
Spre meleagul altor planeţari.

Curcubee de-nfrăţire vom
Făuri spre lumi necunoscute,
Sori necunoscuţi o să sărute
Fruntea ta terestră, frate om!

Cîntul nostru cel de azi păli-va
Ca o lampă-ntr-o odaie mică,
Cînd prin crengi cu rouă se ridică
Soarele de aur cît e stiva!

Dar precum desemnele din peşteri
Prevestesc stîngace pe Da Vinci,
Cîntului ce moartea o va-nvinge
Noi îi sîntem primitivii meşteri.

LENINGRAD

Ca Puşkin, cîntăreţ de seamă
Al călăreţului de-aramă,
Şi eu am pribegit aieve
Pe ţărmurii măreţei Neve.

În nopţile fără-ntuneric
Prin luciul boreal, feeric,
Priveam uimit şi cu sfială
La călăreţul plin de fală.

Sta turnul Amiralităţii
De veghe somnului cetăţii,
Iar unda Nevei, grea, sonoră,
Scălda vestita Auroră.

Oriunde mă uitam în laturi
Vorbeau cu mine două leaturi,
Un leat ce-a pus temei cetăţii,
Iar celălalt umanităţii.

Leat una mie şapte sute,
Ţar Petru cu priviri temute;
Mîini harnice prind să dezgroape
Oraş nemaivăzut din ape.

Pe-aceleaşi ape, iată, trece
În nouă sute şaptespre'ce,
Cu forţă Aurora, vasul, —
I-aud lui Lenin parcă pasul.

La Smolnîi, Stalin îl aşteaptă
Pe cel ce-aduce viaţă dreaptă.
În trufaşul Palat de Iarnă
Au prins obuzele să cearnă.

Din tunurile Aurorii
Se-mbujorează mîndri zorii
Şi-n zările înflăcărate
Mişcau noroade răsculate.

Muzeu e astăzi fortăreaţa
Ce-n lanţuri a ţinut viaţa;
Şi cînd fu greu, vlăstarul nou
Făcu din Leningrad erou.

Nu! n-a putut cotropitorul
Să-şi pună în oraş piciorul,
Căzu la porţi duşmanu-n bot
Cu tancurile lui cu tot.

O fată mică-ntr-un caiet
Notă pe-atunci cu scrisu-ncet:
„...Ieri mama a murit, azi tata,
Acum..." şi-aici caietu-i gata.

Dar nu se dete Leningradul,
Au stins cu sîngele lor iadul,
Vitejii lui copii l-au stins,
Au frînt duşmanul şi-au învins.

Un parc cu arbori seculari,
Cu trunchiuri peste fire mari,
Pe malul Nevei se ridică,
Cu vîrful cerul îl despică.

Străin de eşti, leningrădeanul
Reamintindu-şi, vechi, aleanul
Îţi spune: „Noi am îngheţat,
Dar parcul nu ni l-am tăiat".

Aşa-i viaţa seculară,
Nimic acolo n-o doboară,
Şi peste ani, o mie, două,
Ea creşte nouă, tot mai nouă.

Am fost cîndva şi eu aieve
Pe ţărmurii măreţei Neve,
Parc-am umblat cu paşii mei
Nu pe pămînt, ci printre zei.

UN NOU ÎNDEMN

Cetini cu prieteni
Steaguri cu meleaguri, —
Cum te scot din pepeni
Rimele — năravuri!

Uite cum se schimbă
Gropile-n grădini —
Ție-ți cresc pe limbă
Parcă mărăcini.

Duduie motorul
Dînd un nou îndemn,
Tu mai ari ogorul
Tot cu plug de lemn.

Hai, poete, iute
Gată cu străvechiul,
Că de-acum în bute
S-a stricat curechiul.

Pune lirei coardă
Unsă cu petrol,
Foc îi dă, să ardă,
De mai cîntă-n gol.

EU N-AM NEVOIE DE ONORURI

Eu n-am nevoie de onoruri,
Tovarăşi, daţi-mi numai muncă,
Să cînt cu-un glas cît şapte coruri
Şi să lovesc daţi-mi poruncă.

Mi-i limba aspră ca o pilă,
Nu linge, — zgîrie şi roade!
Iar de-oi umbla cîndva cu milă,
Atuncea ţeapa mi se cade.

Pe cel mai'nalt dintre Carpaţi
Înfigeţi-mă crunt în ţeapă,
Şi-n giulgi de flăcări mă-mbrăcaţi,
De vr'un duşman ce-l văd îmi scapă!

Cenuşa să mi-o-mproaşte vîntul,
S-o ducă nor întunecos,
De-a pururi ocolind pămîntul,
De n-oi fi ţării credincios.

Iar de-am fost ţării cu credinţă,
Să-mi deie cînd voi fi plecat
Acest popor îngăduinţă
Să hodinesc la mine-n sat.

VA RĂMÎNEA UN RÎND...

Din cînd în cînd se plînge cîntul
Că prea-l apasă ritmul, rima,
Că-l vatămă în mers pămîntul,
Că-i aspră lupta, aspră clima.

Că bine-ar fi să fie pace,
Centura să ţi-o poţi desface,
Să laşi grenada, baioneta,
Şi slobod să colinzi planeta!

— Veni-vor şi acele zile,
Dar deocamdată nu-s civile
Cîntările-mi; ci stau sub arme,
Au de clădit şi au să darme.

Să darme tot ce-i rău şi hîd,
Ce-neacă traiul în urît,
Şi să clădească fericirea
Cam pentru toată omenirea.

Iar duşmănimea nu-i puţină
Ce-aruncă noapte pe lumină
Şi pînă nu vom dovedi-o,
I-am spus concediului adio.

Bocanci, trai aspru, marşuri grele,
Prin glod cu sînge, sub şrapnele —
Aşa fu drumul înainte,
Voi dragile mele cuvinte!

An după an aşa luptarăm,
Murirăm mulţi, dar cîştigarăm;
Azi şi mai mulţi sîntem la număr
Cot lîngă cot, umăr la umăr.

Iar versurile-mi de-or să cadă
În lupta grea, cînt după cînt,
Va rămînea măcar un rînd,
Să-mi fluture drapelu-n vînt,
La a victoriei paradă,
Drapel ce n-a căzut nicicînd!

OŞTEANUL

Eşti ochiul ţării, braţul ei de fier,
Un colţ din plaiul ei îl ai în pază.
Cunoşti şi ştii — doar eşti un grănicer! —
Că tu aicea stînd, alţii lucrează.

Ştiindu-te şi ei, mai harnic ară,
Mai mult cărbune-n abataj doboară,
Mai deasă-i şarja de oţel, mai mult
Curent produc turbinele-n tumult.

Eşti ochiul ţării, braţul ei de fier,
Un colţ din plaiul ei îl ai în pază, —
Fiind aşa, isteţul pionier
Mai mult învăţ cuprinde-n mintea-i trează.

Iar fata de la care tu păstrezi
În buzunarul de la piept o poză,
Gîndindu-se la tine — parc-o vezi! —
Mai aprig strînge snopii la batoză.

Oşteanule! Ce mîndru sînt de tine
Şi eu poetul zilelor de-acum.
Cînd văd în marş infanterişti, îmi vine
Să murmur doine cătăneşti pe drum.

În pasul meu simt ritmuri ostăşeşti,
Aş vrea să execut comandă nouă.
Aş vrea, tu goarnă-n zori să mă trezeşti,
Să-mi rîzi în faţă, cîmpule cu rouă!

Pe vremea mea, am fost şi eu soldat,
Bocancul rupt zolgă noroaie grele;
Boieri, moşii aveam de apărat,
Poporul să nu deie peste ele.

Ce bine-i apărarăm, e vădit...
Poporul, noi, tăiarăm vad dreptăţii,
Cînd tunul a bătut din răsărit
La domnii mari în porţile cetăţii.

— De-ar vrea cumva, de-ar încerca vr'odată
Să vie lotrii iarăşi într-acoace,
Mi-aş pune-n ladă bătrîneţea toată,
Şi un soldat, de-acesta nou, m-aş face.

Oşteanule! ce mîndru sînt de tine,
Infanterist, tanchist ori grănicer,
Matroz, aviator, tunar — vezi bine! —
Eşti ochiul ţării, braţul ei de fier!

BUCURIA DE-A TRĂI...

Bucuria de-a trăi, ca rîul
Între țărmuri largi, pe șes, mi-e calmă.
Cîntul, — boare ce adie grîul,
Dorul, — gîză ce o țin în palmă.

Iar deasupra, vultur în azur,
Zboară-n rotogoale cugetarea,
Trează cercetînd jur împrejur
Și departe-n adîncime zarea.

Ştiu că veacul nu-mi e fără capăt,
Că-ntr-o zi ca orice astru scapăt
Şi ca orice frunză cad din pom
Şi că plec de-aici ca orice om.

Însă faptul c-am trăit, c-am fost,
Nimenea nu poate să mi-l ieie.
Moartea-n mine s-a izbit de-un rost,
Noaptea am rănit-o c-o scînteie.

Nu e mult, dar am venit din mulţi
Cu fiori de viaţă milenară.
Cînd prin veşnicie stai s-asculţi,
Simţi că sînt fiori ce n-au să piară.

Şi am pus hotar spre suferinţă,
Strajă la hotar cu prisosinţă,
Căci ni-i vrerea vieţii turn de pază,
Iar în turn cei ce muncesc veghează.

CÎNTAREA DIN URMĂ

Nu joc de flacără albastră
Arzînd ciudat în pustnicie,
Ci foc aprins pe-naltă creastă
Am vrut cîntarea mea să fie!

Şi-a fost. Comori închipuite
Eu n-am vestit cu glasul tainic;
În inimile oţelite
Căutai temeiul vieţii trainic.

Şi-n noaptea-aceasta-n două ruptă
De braţul luptelor ce-au fost,
Cîntarea mea cu duh de luptă
Avut-a, negreşit, un rost.

În versul meu şi azi mai sună,
Chiar dacă-i vesel, zvon de coasă;
Mînia noastră cea străbună
Mai stăruie-n vorba aleasă.

Dar nu-i nimic. Aşa e bine,
Să sune chiot printre stînci,
Cît cîntă bufniţi pe ruine,
Cît ne pîndesc duşmani pe brînci.

Va fi odată numai cîntec
De bucurie-n astă lume,
De vom izbi duşmanii-n pîntec,
Să nu rămîie nici de nume.

Azi însă coarda grăitoare
În bici se schimbă cîteodată,
Să-i deie lumii care moare,
Precum ea merită, răsplată.

Nu voi cînta prohod pe harpe
Înlăcrimat la catafalc,
Căci şarpe-i cel ce moare, şarpe,
Şi va muşca dacă nu-l calc.

Ne ştim de mult, e lupta veche,
Din veac în veac din an în an;
E şarpele ce puie streche,
Lovit de Iorgu Iorgovan.

Se zbate crunt negrul balaur
Pe frunze galbene, roşcate, —
Se zbate pe-un morman de aur
Şi pe bancnote-nsîngerate.

Se mai ridică, se avîntă,
Scuipînd veninul prin măsele,
Dar fiii omului împlîntă
În trupu-i gras cuţite grele.

În ochii-i, roşu se năzare
Şi nu-şi dă seama: de turbare,
Ori vin aievea mîndre-n soare
Păduri de steaguri foşnitoare?

Vrea ajutor, îşi cată slugă,
Se simte încolţit de viu.
Să fugă? Unde să mai fugă?
Bîrlogul lui va fi-n sicriu.

— *Eu una vreau:* peste coşciugul
Acestei otrăvite fiare,
Brăzdeze versul meu ca plugul
Cîntîndu-i ultima cîntare!

STEMA ŢĂRII

Am cunoscut ce nu vor mai cunoaşte
Aceia ce în urma mea s-or naşte,
Căci am trăit cînd se sfărmau cătuşe,
Cînd se făceau împărăţii cenuşe,
Iar altele să le mai ieie locul
N-au mai avut nicicînd, nicicum norocul.
Pierea cînd ici, cînd colo, cîte-un rege,
Îl jeluiau curtenii — se-nţelege —
Ci n-a plîns lacrimi după domnitor
Din inimă vr'odată vr'un popor.

Dar s-a-ntîmplat să-l pună chiar pe goană,
Călcînd în tină muceda-i coroană.
Steme piereau; vedeam cum brusc dispare
Vr'un şarpe, vultur, leu, ori alte fiare.
Şi steme noi suiră-n locul gol,
Cu spice, brazi, şi sonde de petrol...

— Aşa s-a petrecut la noi, prieteni.
Azi peste munţi împăduriţi cu cetini
Răsare mîndru soarele, iar lîngă
Bătrînii munţi, crescînd în partea stîngă,
O sondă de petrol vesteşte cum că
Izvorul vieţii noastre e în muncă.
Jur împrejur cununa cea de spice
De pîne spune şi de trai ferice.
Iar colo-n vîrful stemei noastre, iată,
O stea de purpur mîndră se arată.

*

Am cunoscut ce nu vor mai cunoaşte
Aceia ce în urma mea s-or naşte.
Părtaşi n-au fost la anii noştri maşteri,
Dar bucuria-acestei mîndre naşteri
Ni-i dată nouă, celora de azi.

Ea şterge multe urme de necaz.
Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină.
Lumină din lumina lui Octombre,
Tu ne veşteşti că omul muncii om e
Şi e stăpîn în ţara-i fără sclavi,
Pe vatra-i unde n-au loc cei trîndavi,
În casa-i unde lacomii şi furii
N-or jefui mai mult şi n-or să fure,
În ţara unde dragostea de muncă
E cea mai sfîntă-a omului poruncă.

*

Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină,
Căci tu eşti răsăritul ţării mele,
În era cînd se-nalţă roşii stele.

SLAVĂ

Știu drumul meu, dar important e
Nu cînd și cum se va sfîrși,
Ci pe spinarea grelei pante
Mereu în frunte a sui.

Hai, tineret, și ne-om întrece!
Cu voi mi-e drag acest suiș.
De-ajunge la izvorul rece
Unul din voi, — nu cat pieziș.

Şi n-am să rup cu lăcomie
Întîiul edelvais brumos —
Nu-mi trebuie podoabe mie,
N-am fost nicicînd un om fălos.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce-au pierit în lupte,
Ca din truditele noroade
Duşmani să nu se mai înfrupte.

A celor ce-au purtat făclia
Şi flamura dreptăţii noastre,
Să fie-a noastră casa, glia
Şi slobozi noi sub zări albastre.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce-nfrăţiţi cu noi
Tirani au dumicat în spade,
Să pună capăt la nevoi.

A celor ce pe Criş, pe Someş,
În drumul lor către Berlin,
Cu drag te-au învăţat că om eşti,
Şi nu-i drept să trăieşti în chin.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce-au făcut luptînd
Ca ţara domni să n-o mai prade,
Să nu mai fie robi nicicînd.

A celor ce-i numim doar simplu
Cu-acest cuvînt măreţ: Partid!
A celor ce subjugă timpul
Şi porţi vieţii noi deschid.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce muncesc, vezi bine,
A omului ce-aduce roade
Din cîmp, din mină, din uzine.

A celor ce dau pînea, vinul,
Cărbunele, petrolul, sarea,
Oțelul, cînepa și inul,
Și țării noastre apărarea.

Iar nouă, tineri sau bătrîni,
Fremătători ca o dumbravă,
Destul ni-i că ni-i dată-n mîni,
Ca s-o cîntăm, a vremii slavă!

SĂ NU DAI LIBERTATEA PE NIMIC

Nu țin să mă măsor în drum cu nime,
Să mă topesc îmi place în mulțime,
Și pană de nu port la pălărie,
E numa-așa ca pizmă să nu fie.

Iar de m-aude cineva cîntînd,
Nu-i decît doina inimii de rînd,
Pe vremi cîntată de haiducii aprigi,
Cîntată azi de lucrători în fabrici.

Şi doina s-a schimbat, — nu mult, atît:
Să nu tînjească viaţa de urît,
Să fie cinste a trăi din muncă
Şi pînea, vinul pentru toţi s-ajungă.

La orice rele cîntecul nu-i leac.
Şi totuşi răsăritul ăstui veac
În cîntec s-a vestit de mai 'nainte
Cu fericirea muncii ţel fierbinte.

S-a căţărat pe stînci cîntarea mea
Şi-a smuls aripa din cătuşa grea,
Ci iată azi de-aicea de pe culme
Din viitor miresme tari adulmec.

Ca Moise poate m-oi opri pe loc,
Dar am avut şi cel mai sfînt noroc,
Să văd că după două mii de ani
E slobod neamul ăsta de sărmani.

De-ar fi să mi se-mpletecească pasul,
Să amurgesc pe drum, să-mi vie ceasul,
Atît aş vrea doar ţării să-i mai strig:
Să nu dai libertatea pe nimic!

Iar dac-ar fi cîndva din nou s-o piardă,
Ar prinde groapa-n care zac să ardă
Şi aş ieşi cu paloşul afară,
Să-ţi apăr libertatea, scumpă ţară!

IUBITO, NU MAI SÎNTEM TINERI...

Iubito, nu mai sîntem tineri,
Iar de căutăm în calendar,
La tine-i joi, la mine-i vineri,
Ai părul nins, am părul rar.

Ah, unde-i neaua de-astă-iarnă
Şi unde-i faţa ta de nea?
Prind frunze galbene să cearnă
În calea ta, în calea mea.

Suflînd în trîmbiţi de aramă
Se duc pe stradă pionieri —
Cu jale de a nu fi mamă —
Te uiţi, — eşti numai mîngîieri.

Nu lăcrima, durerea crudă
Îngroap-o-n inimă adînc;
Noi legănăm, muncind cu trudă,
Pe toţi copiii care plîng.

FĂRĂ RĂGAZ

Tîrziu, cînd ziua şi-a-mplinit chemarea
Şi-afară-i noapte neagră cum e duda,
În ochii tăi îmi odihnesc eu truda,
Cum, liniştită, între maluri marea.

Şi totuşi parcă simt în ei mustrarea
Ce inima ţi-o spune-ncet, zăluda,
Că n-avem pentru noi răgaz, — şi ciuda
Ţi-aruncă peste faţă încruntarea.

Hai, fata mea, nu fi aşa mîhnită!
Doar ştii şi tu că fiecare oră,
Că fiece minut, orice clipită,

Vestind cu voce caldă şi sonoră
O nouă greutate biruită,
E tihnă-n comunista auroră.

EU ŞTIU CĂ PĂRUL ŢI-I CĂRUNT...

Eu ştiu că părul ţi-i cărunt,
Dar mie-mi pare nins de floare.
Şi-n faţa noastră încă sunt
Atîtea primăveri cu soare!

De-aceea, vezi, eu nu-s de-acord
Să spunem bun-rămas vieţii —
Trecutul nostru dacă-i mort,
Pe noi nu ne-au cuprins nămeţii.

Iubito, eu mai am de gînd,
În forfota din ţara-ntreagă,
Pe şantiere colindînd
Să-ţi mai repet că tu-mi eşti dragă.

ÎN MINE CINE DĂ, LOVEŞTE-N TINE...

În mine cine dă, loveşte-n tine,
Iar de te calcă cineva-n picioare,
Pe mine mă striveşte şi mă doare, —
Uniţi sîntem pe viaţă-n rău şi-n bine.

Soţia mea! Nici moartea, că e moarte,
Nu va putea să-ntunece vr'odată
Prietenia noastră luminată
Şi geamănă ca două foi în carte.

ADUCE ANOTIMPUL...

Aduce anotimpul noi lumini
Trecute prin frunzişul dînd în toamnă,
Le joacă pe roditele grădini
Şi inima la bucurii o-ndeamnă.

Iubito! hai pe dealul unde via
Desface sînii ei de boabă coarnă.
Ne-mbie busuioaca, razachia
Şi piersicii de roadă se răstoarnă.

Din crengi de viță să-mpletim cununi
Pe fruntea noastră-ades îngîndurată
Și să cîntăm voioși de anii buni
Ce-au răsărit din jalea de-altădată.

Știm bine noi că greul n-a pierit.
Se vrea hapsînul domn iar domn pe cramă,
Dar lucrătorii viei au muncit
Și nu o dau-napoi, de bună seamă!

Privește-acest copil de muncitor,
Mînjit cu struguri pînă la urechi!
Așa-i că botu-i gras și zîmbitor
Nicicînd n-ar mai ierta stăpînii vechi?

DIN CENUȘIA VÎRSTĂ

Am împlinit ani patruzeci și șase,
Mulți înainte, dar mai mulți-napoi...
Și totuși fi-vor zilele frumoase
De mergem noi alături amîndoi.

De mergem noi alături și-mpreună,
Iubito, nu-i așa? va fi frumos;
De-o fi senin ori de va fi furtună,
Noi steagul vieții nu-l tîrîm pe jos.

Noi steagul vieţii-l ducem înălţîndu-l,
Prin anii slobozi, încă grei acum;
Dar ne uneşte-n inimi fapta, gîndul,
Pe-acelaşi drum, pe-al muncii rodnic drum.

Pe-acelaşi drum ne-am întîlnit pe vremuri,
Purtînd *garoafa roşie* la piept.
Şi am ajuns, cînd ne-au lovit blestemuri,
Tu mai cuminte, eu mai înţelept.

Dar nu-i aşa, iubito? de-ar fi iară
Nevoie prin prăpăd a birui,
Din cenuşia vîrstă, foc şi pară,
Ca-nflăcărata Phoenix am ţîşni!

Că prea sîntem noi una cu aceia,
Ce sus pe culmea vieţii fără moarte,
Din sîngele lor au iscat scînteia
Cu raze răzbătînd tot mai departe.

DE-OI TRĂI...

De-oi trăi trei cincinale,
C-o fi tihnă ori tumult,
Lucruri mari și geniale
Poate n-am să scriu mai mult.

Focul inimii cu anii,
Orice-am zice, mai domolu-i;
Ți se scorburesc castanii,
Creierul de vis mai golu-i.

Unia încep să zică:
Ăsta nu mai moare-o dată ?!
Iară cei ce-ţi poartă pică
Mai îţi cată cîte-o pată.

Mie însumi mi se pare
Că încep să mă repet
Şi, cum ştie fiecare,
Cin' repetă nu-i poet.

Dar de-o fi cumva să dăinui
Încă pîn' la comunism,
(Şi-aş dori! — de ce s-o tăinui?)
N-aş boli de pesimism.

Nu că-s fără seamăn vesel, —
Asta mi se-ntîmplă rar,
Cînd mai sorb încet un mesel
Din licoarea de Cotnar.

Totuşi viaţa cum se schimbă,
Omul cum se-nalţă-mi place!
Şi vorbind pe-a vremii limbă,
Vreau să mai trăiesc şi-n pace.

Am văzut destulă ceartă
Şi războaie, şi gîlceavă —
Dar văzui şi-a vremii poartă
Către secole de slavă.

Largă poartă cu canaturi
Către viaţă, către soare,
Dată voiniceşte-n laturi
Ca să treacă-ntregi popoare!

Şi poporul nostru trece
Chiar acum în prag de eră —
Poţi să stai la toate rece
Şi străin ca o himeră?

În aceste cincinale,
C-o fi tihnă ori tumult,
Lucruri mari şi geniale
Poate n-am să scriu mai mult.

Dar o seamă de cuvinte,
Marşuri, cîntece, lozinci
Voi mai scri de-acum'nainte
Pentru-un veac ori pentru cinci.

FRAGA

Fraga roşie şi coaptă,
Inimă cît un cercel,
Pe tulpina ei aşteaptă
Printre ierburi fel de fel.

Vine oare s-o culeagă,
Gingaşă şi delicată
Ca o floare, mîna dragă,
Mîna dragostei de fată?

Ori veni-va, ca să-nghită
Fraga dulce şi plăpîndă,
Cioc de pasăre flămîndă,
Repezită şi grăbită?

Poate fierul scutura-va
Mica inimă pe jos,
Cînd se va cosi otava
Sub un soare luminos?

Oricum o să fie, însă,
Din atîtea semincioare
Cîte-n miezu-i fraga are,
Va rămîne o sămînţă!

Printre ierburi fel de fel
Pe tulpina ei aşteaptă
Fraga roşie şi coaptă,
Inimă cît un cercel.

STRĂBUNUL

Fîntîni cu ciutură, cirezi şi birişi;
Alături măgura cu lotri hirişi.
Cînd descindeau la crîşmă, să petreacă,
Grofimea tremura ehei! o leacă...

Era şi un străbun de-al meu, un răzvrătit
Ce cu lotrimea s-a fost înfrăţit.
La masă, îşi culca fruntea fierbinte pe bardă
Pînă ce începea barda să ardă.

În bărbăteasca-i voce, cînd cînta,
Întregul codru mi se legăna
Cu vifor strecurat prin frunza deasă —
Mai adu vin, frumoasă crîşmăreasă!

Iar cînd plecau pe caii iuţi prin pustă,
Cîmpia le părea că-i prea îngustă;
De faima lor meleagul era plin
Din Munţii Apuseni la Seghedin.

Cătane-mpărăteşti i-au prins apoi,
I-au dus legaţi în lanţuri cîte doi,
Şi domni i-au judecat, i-au osîndit
Şi-n temniţele grele-au putrezit.

Un unchi mi-a povestit de-acel străbun
Pe care-l socoteau niţel nebun,
Iar faptele-i — ruşine pentru neam.
Dar, pîn'la urmă, ne-apucam, doineam,

Cu unchiul împreună, după cum
Îşi amintea că a doinit şi-acel străbun...
Erau frînturi de cîntec, viaţă, moarte,
Ca hîrburile unei oale sparte.

Şi strănepotul printre hîrburi se juca,
Le aduna, le potrivea şi le suna,
Pînă ce, din joc, pornea haiduc,
Pe băţ în goană, spre păduri — năuc!

NU MĂ ŢIN ÎN ŞEA FĂLOS...

Nu mă ţin în şea fălos,
Pot să umblu şi pe jos.
Dar şi fără de Pegas
Eu de cîntec nu mă las.
Asta mi-i în lume felul,
Pîinea, vinul, soarta, ţelul.
Poate nu-s în multe spornic,
Dar în cîntec sînt statornic.
Sînt statornic în iubire
Şi-n a patriei cinstire.

Căci de lumea muncitoare
Şi de glia strămoşească
Nu-i putere pe sub soare
Cîndva să mă despărţească.
Dealul veacului cînd urcu-l,
Poate mi se-ndoaie murgul.
Se îndoaie, dar tot urcă,
Lac sudori pe el să curgă!
Şi nechează Ducipalul
De răsună valea, dealul.
Mocănesc îmi e cuvîntul,
Dar se-ntrece-n zbor cu vîntul
De la Dunăre la munte
Şi-a făcut în inimi punte.
Iar de strig ceva mai tare
Trece şi peste hotare.

INSECTE

Să zboare poate orişice păduche,
De stă pitit în aripi de condor;
Dar eu prefer să urc trudind pe muche
Decît să fiu păduche zburător.

DIN CIMITIR

Bătrînul cimitir dărăpănat
Adăposteşte pe părinţii mei.
Crucea bunicului de mult s-a dărîmat,
Printre morminte pasc în tihnă miei.

Peste cuvintele săpate-n piatră
Ploaia şi vîntul scriu încet: uitare...
În sat, departe, cîte-un cîne latră,
Iar Crişul se tîrăşte şerpuind în soare.

Fratele meu cu pasul rar măsoară,
Pe cînd o să murim, loc celor ce trăim —
Crengi grele cu prune de vară
S-apleacă peste gard din ţintirim.

Două căpşuni tîrzii de pe mormînt.
A rupt mîna surorii şi le-mparte;
Soţia mea le ia fără cuvînt,
Prin pomi citeşte vîntul ca-ntr-o carte.

Batoza se aude duduind,
Răzbate pîn-aici cîntecul muncii,
Iar vîntu-aduce glasuri de argint
De unde goi la scaldă strigă pruncii.

Pe mirişti joacă aerul fierbinte,
Acolo-i şi pămîntul nostru undeva
Cu buruienoasele-i răzoare mai'nainte,
Cînd lumea nu se întovărăşea.

Mă uit la crucea de la capul tatii —
Ce braţe-ar sufulca el ca să are
Aceste mirişti încă nearate,
Aceste mirişti mari, fără răzoare!

S-O MOHORÎ ODATĂ..

S-o mohorî odată ziua mea,
Ca zmeura va curge asfinţitul,
Pe văi s-o-ntinde giulgi de pîclă grea,
În soare va fi scormonit cuţitul.

Atunci vor spune toţi c-am fost proroc,
Că drept am prorocit eu despre mine,
Dar eu voi crede cel mai sfînt noroc,
Iubito, că vei fi tu lîngă mine.

S-o clătina greu capul meu pe umeri,
Va geme-n el tot ce-am visat vr'odată;
Un veac de-ai sta, tot n-ai să poţi să numeri
Această bogăţie minunată.

Ce visuri vor veni — fluturi de noapte —
La vîlvătaia mîndrului meu creier.
În juru-mi sta-vor lanurile coapte,
Chemîndu-mă să secer, să le treier.

Aşa-i c-am fost pe vremuri bun cosaş?
Ce brazde aurii lăsam în urmă!
Dar iată braţul cade nărăvaş,
Trunchiul s-apleacă, pasul se curmă.

Îmi pare rău că-i dat să fie-aşa.
Dar asta-i dat aşa să se întîmple.
Pegasul, fără călăreţ în şea,
Cu nechezatul său văzduhu-l împle.

N-am să vă cînt, mai mult n-am să vă cînt,
Voi timpuri ce veniţi mari şi senine —
S-o ridica movila de pămînt
Şi s-o surpa pe urmă peste mine.

Poporul meu, ţinea-mă-vei tu minte?
Ori fericit sub raza noii vremi,
Pe cei ce suferiră înainte
Nici chiar în gînd mai mult n-ai să-i rechemi?

Să fie-aşa, dacă vei fi ferice!
Şi trebuie să fii, căci ai luptat.
De-aceasta spune stema ta cu spice
Şi mîndra stea ce-n vîrfu-i s-a-nălţat.

Cît despre mine, foşnet de rogoz
Ori tîngă de cocor pierdut în toamnă...
Poate-un ţăran la dînsul în colhoz,
'Nainte de-a sorbi vinul din cană,

Cinstind cu alţii straşnica recoltă,
Un strop sub masă va turna gîndind
La cei apuşi. Străbuna mea revoltă
Atunci în căni va spumega zîmbind.

FULGERE ŞI STELE

Că fulgeri, pana mea, ori scaperi stele,
Nu-mi pasă mie, n-are ce să-mi pese.
Pot fi şi stele cîntecele mele
Şi fulgere ce urme n-o să lese.

Dar de e stea, să fie stea polară
Ce-arată drum spre căutatul port;
De-i fulger, să topească-n foc şi pară
Tot ce e putred şi uscat şi mort!

OASPEŢI

Avea Pegasul meu ovăs,
Eu nu aveam vr'un of, vr'un păs,
Mă linişteam, mă-ngrăşasem,
Aveam şi ceas şi portofel;
Cît de Parnas, îl cam uitasem
Şi nu-l mai cercetam de fel.

Iar Muzelor de ani de zile
Nici ilustrate nu le-am scris,
De poate-au spus aste copile:
„Cu ăsta, fetelor, s-a zis!"

Nu conteneam să mă răped
Pe drum de ţară în buiestru;
Mai tinerii-mi spuneau maestru
Şi-aproape că-mi venea să-i cred.

Făceam popas la cîte-un dîmb,
Ori la fîntînile cu ciuturi,
Priveam de sub căciulă strîmb:
Să fug eu oare după fluturi?

Dar la umbriţa de stejar
Simţeam cum somnul blînd mă fură
Şi-n vis călătoream hoinar...
Şi mă trezeam în bătătură.

Mi-am tuns de patimi grele viaţa,
De lacrimi ochii mi i-am şters
Şi-am poruncit: „Din orice vers
Să piară moartea, jalea, greaţa!

Să vie pofta de mîncare
Şi vulturii pe cap cu glugă
Şi cu lănţuguri la picioare
Să nu mai zboare, să nu fugă!"

Am poruncit şi-am dat la oaspeţi
Din heleştaie păstrăvi proaspeţi
Şi drept vînaturi pădureţe —
Tot ce-ndopasem în coteţe!

Poftit-am oameni noi din fabrici,
Voiam să-i văd la masă aprigi
Şi să-i cinstesc cu vin de viţă,
Să cadă toţi sub masă criţă.

Pe vremuri ăstora-n ascuns
Trimisu-le-am vînat de codru
— Eram pe-atuncea mare lotru —
Şi le-a plăcut, cum ştiu, de-ajuns.

— Ia să vedem, acum, în tihnă,
Aici, la casa de odihnă,
Cum le-o plăcea, cum le-o părea
Mîncarea, băutura mea!

— Bucatele, orice s-ar spune,
Nu-s fără gust, ba chiar sînt bune;
Dar, nu te supăra pe noi,
Miroase peştii a noroi.

Şi prepeliţa, deşi-i grasă,
A fost crescută lîngă casă,
Găină e... Vezi, ne-ar plăcea
Vînat mai rar la dumneata.

Decît o raţă pe curechi,
Un cerb mai mult o să ne placă,
Şi-un vin de-acela straşnic, vechi,
Nu din cristal, ci din bărdacă.

Tovarăşe Mihai Beniuc,
Printre poeţi bătrîn haiduc,
Ce-ar fi cu flinta pe spinare
Să pleci doinind la vînătoare?

Că ştii pădurea şi poteca
Mai bine decît biblioteca,
Cunoşti viaţa, lupta, focul,
Şi-acolo ţi-este rostul, locul!

PROMETEU

Soare, din lumina ta
Cine toarce ca din caier
Firul razelor în aer
Şi mi-l ţese-n şes tafta?

Cine ziua mi-o destramă
Şi-o mototoleşte-apoi
Ca pe-un giulgiu peste noi
De cenuşă şi de scamă?

Te-a-ntrebat cu frică omul
Şi-a cerut la stele sfat.
Dar stătea nescuturat
Cu cercei de aur pomul.

Ani, milenii şi milenii,
Scursu-se-vor fi aşa.
Omu-n vis vedea în şea
Coborînd cu torţe genii.

N-au venit, n-au coborît.
Frig era şi beznă, beznă.
Sta visarea cu o gleznă
Prinsă-n glod şi în urît.

Poate-n ciudă şi turbare
A izbit piatră de piatră
Omul şi-a ţîşnit pe vatră
Şi în inimi zare mare.

ÎN MINE, TATĂ, TU MERGI MAI DEPARTE...

În mine, tată, tu mergi mai departe,
Precum bunicu-n tine se ducea.
Noi am scăpat ce-a fost mai bun de moarte
Şi duc'nainte moştenirea ta.

E moştenirea noastră seculară:
Revolta ţărănească, focul ei,
Ce s-a schimbat acum întîia oară
În sfînta libertate, cu temei.

E focul de pe crestele străbune
În şarjele rapide de oţel,
Acelaşi foc ţîşneşte din cărbune,
Din braţul ce despică un tunel.

Prin ochii mei priveşte, dragă tată,
La harnicii-ţi urmaşi muncind în toz —
Aşa-i că viaţa nu-i ca altădată?
Iar traiul se-nfiripă mai frumos.

Desigur, mai avem de ce ne plînge,
Dar nu ne plîngem! ştim unde să dăm.
Ce n-am putut în vremi avea prin sînge,
Dreptatea prin partid o căpătăm.

Şi dacă am eu, tată, vr'o durere,
E că nu poţi nici tu, nici toţi străbunii
Măcar să vă uitaţi, aşa-n tăcere,
Cîte rodiră, hei, paşii furtunii.
Furtuna celor ce-au trudit ca voi
Şi plămădiră vremurile noi!

MĂRUL DE LÎNGĂ DRUM

Sînt măr de lîngă drum şi fără gard.
La mine-n ramuri poame roşii ard.
Drumeţule, să iei fără sfială,
Căci n-ai să dai la nimeni socoteală.
Iar dacă vrei s-aduci cuiva mulţam,
Adu-l ţărînei ce sub mine-o am.
E ţara ce pe sînul ei ne ţine,
Hrănindu-ne pe tine şi pe mine.

Cînd se-ncălzeşte-n primăveri sub soare,
În mine simt puzderie de floare,

Iar vara, adăpat din sucu-i sfînt,
Cu crengile mă-ndoi pînă-n pămînt,
În semn de prea adîncă plecăciune,
De tot ce-aş vrea să-i spun şi nu ştiu spune.
În toamnă, cînd pe creangă măr de măru-i,
La pămînteni cu dragoste mă dărui.
Cînd au pornit podoabele-mi să cadă
Şi vine blana groasă de zăpadă,
Eu strîng vîrtos în rădăcini pămîntul
Să nu mă smulgă din temeiuri vîntul.
Şi an de an mi-i rodul mai bogat,
Şi an de an mai gata sînt de dat.

Mi-s dragi copiii legănaţi în ramuri,
La gît cu mici bucăţi din sfinte flamuri.
Şi dragi îmi sînt şi fetele fecioare
Umblînd prin crengi cu dalbele picioare,
Cu poala şi cu sînul plin de mere,
Rîzînd îmbujorate de plăcere.

Atunci mai uit pe-aceia care-au dat
Cu pietre-n rămurişul meu rotat,

Şi-mi amintesc cum astă-primăvară
Lîngă tulpina-mi doi se sărutară,
Iar la plecare, el cu bucurie
Şi-a pus cîntînd o floare-n pălărie.

Sînt măr de lîngă drum şi fără gard.
La mine-n ramuri poame roşii ard.
Drumeţule, să iei fără sfială,
Că n-ai să dai la nimeni socoteală.
Iar dacă vrei s-aduci cuiva mulţam,
Adu-l ţărînei ce sub mine-o am.
E ţara ce pe sînul ei ne ţine,
Hrănindu-ne, pe tine şi pe mine.

ÎN FRUNTE COMUNIȘTII

Poem — 1954

[illegible] C

Citate extrase de [illegible]

ÎNCHINARE

Din luminosul prag de praznic
Al luptelor de trei decenii,
Ascult răzbind prin anii crînceni
Adînc răsunetul sirenii.

Sirena Griviței răsună,
Vuind ea vine de departe —
E glas al ne'ntreruptei lupte,
Al luptei noastre fără moarte,

— Eroi ce rumenirăţi zorii
Victoriilor proletare
În ţara ce gemea robită,
Azi vouă vă închin cîntare!

Nu caut vorbe iscusite,
Nevoie nu e să vă laud:
Cuvinte pe măsura luptei
Ce-aţi dus-o voi zadarnic caut.

Din ea crîmpeie doar voi prinde
Şi le-oi cuprinde în cuvînt —
În faţa jertfei voastre, însă,
Eu mă aplec pînă-n pămînt.

Şi totuşi jinduiesc cuvîntul,
Cuvîntul-vrajă, să recheme
Făptura celor din cenuşă
Şi să-i aducă iar în vreme.

— O! de-aţi vedea o clipă barem
Cum visul vostru se încheagă,
Cum ce visa pe-atunci partidul
Se-ntruchipează-n ţara-ntreagă!

Şi să vedeţi în fruntea luptei
Pe-aceia ce în treize'ş'trei
Au fost stegarii luptei voastre,
Cînd înfruntarăţi pe mişei.

Aud cuvintele-n cadenţă,
În grele ritmuri, rînd pe rînd,
Sosind ca stoluri primăvara,
Foşnind din aripi şi cîntînd.

E-n zvonul lor răstriştea veche
Şi setea nouă de-a zidi,
De-a pune nou temei vieţii,
De-a-nainta, de-a birui!

'Nălţimile de voi visate
Şi comunismul, culmea vieţii,
Lumini răsfrîng pe faţa noastră,
Ne cheamă-n faptul dimineţii.

GRIVIŢA

Cutremură văzduhul, cheamă
Sirena Griviţei la luptă,
Prelung răsună-ntr-una, sună
Chemarea ei neîntreruptă.

Maşinile-au tăcut, nu mişcă;
Funinginea domol se lasă, —
Un om cu-un deget scrie *Grevă*
În praful aşezat pe masă.

Maşini şi roţi cu dinţi, şuruburi,
Curent electric, aburi, forţă,
Căzut-a, parcă, peste ele,
Cu focu-n jos, a morţii torţă.

Cu mîinile încrucişate
Se uită muncitorii crunt —
Ce sînt maşinile acestea,
Atunci cînd muncitori nu sunt?

Să vină domnii, dacă vor,
Cu laba leneşă şi grasă,
Şi vom vedea dacă cîştigul
Din strung şi menghini o să iasă.

Cînd greul vremii pe săraci,
Pe muncitori mai greu s-abate,
Ca să-i apleci şi mai spre ţărnă,
Tu le mai pui poveri în spate.

Şi încă una, încă una!
Ce-ţi pasă ţie că nu-i pîine,
Că omului îi crapă capul
De grija groaznicului mîine?

Tu punga ta *ţi-o îngrijeşti*,
Ca nu cumva să facă creţuri;
Şi mai ciunteşti din pîinea noastră,
Să-ţi creşti cămara cu dulceţuri.

Vedem, — s-a-mpotmolit căruţa
Capitalismului în tină.
Nu merg afacerile voastre.
Dar oare noi sîntem de vină?

Fiica lumii voastre — criza —
Vă pune ghearele-n gîtlej,
Sînt crahuri la New York, la Londra,
Iar voi îl arestaţi pe Dej!

A! nu vă place că partidul
La luptă cu temei ne-nvață,
Că dușmanilor, fără milă,
Le smulge masca de pe față.

Vă temeți că puterea noastră,
Aici la poale de Carpați,
Viață liberă aduce —
De ce vă temeți, nu scăpați!

În măreția lui Octombre
Din nouă sute șaptespre'ce
Izvor e de viață nouă
Ce viu din țară-n țară trece.

Și-aici la noi e vatră bună,
E veche vatră de răscoale.
De mult străbat chemări la luptă
Prin ani de trudă și de jale.

S-aud chemările lui Doja,
Lui Horea, Cloşca şi Crişan —
De mult aşteaptă-această vatră
Să-i vie-odată-un mare an.

Poporu-ntreg de mult aşteaptă
O zi de mare sărbătoare,
Şi ziua va veni, ea vine
Prin lupta clasei muncitoare!

★

Ştim crîncenele voastre visuri,
Stăpînii voştri vor războaie, —
Iar gîdea Hitler sîngerosul
Cu barda muncitorii-i taie.

Vor colţii să-şi încerce, gheara,
Vor iarăşi, care mai de care,
Să-ntindă mrejele robiei
Pe ţări şi mări, peste popoare,

A Sovietelor Uniune
Vă stă ca ghimpele în coaste.
— E farul care nu se stinge
Al păcii şi nădejdii noastre.

Nu vrem război. Vrem libertate.
Vrem pîine pentru omul muncii,
Vrem casa să ne fie casă,
Să crească-n veselie pruncii.

Ci gîndul vostru-i altul, iată-l:
În baionete l-aţi adus,
Şi vă uitaţi la noi cu rînjet,
Şi ne-ntrebaţi ce-avem de spus.

Şi noi vă întrebăm pe voi:
Visaţi cumva din nou Lupenii?
— Fiţi, însă, cu luare-aminte
Ce spune vuietul sirenii...

Şi dacă vreţi răspunsul nostru,
Acesta este, plin şi viu:
Noi vrem: Jos starea de asediu!
Şi daţi-i drumul lui Gheorghiu!

Lăsaţi pe fraţii noştri slobozi!
Ori credeţi că de nu-s aici,
Puteţi izbi în noi cu cizma
Ca-n muşinoiul de furnici?

Amarnic vă-nşelaţi! Aici-s
În inimă la noi cu toţii
Aici sînt ceialalţi tovarăşi,
Şi luptă să strivească hoţii.

Lovind în ei, loviţi în noi,
Loviţi în drepturile noastre,
Loviţi în pruncul care suge,
În viaţa nouă ce se naşte!

Şi cînd loviţi în ei s-aude
La Iaşi, la Cluj, la Timişoara,
Pe Valea Prahovei s-aude,
S-aude peste-ntreagă ţara.

Căci în uzini şi pe ogoare
Acelaşi gînd aripi desface:
Vrem drepturi pe măsura muncii,
Nu vrem război. Vrem pace, pace!

*

„Tovarăşe, e mare foc
La noi la Griviţa. E grevă!"
Cuvinte pline de viaţă,
Ca din pămînt în pom o sevă!

Rodeşte falnicul Octombre,
Aduce vîntul dezrobirii
Şi-aici, şi-aici unde de veacuri
Tiranii viermuiesc şi zbirii!

Îşi fac cu ochiul între ei
Dulăii adunaţi cohortă.
Au ordine de sus: Să-i facă
Pe-nchişi *„scăpaţi de sub escortă“*.

Dar nu-i acuma timp de moarte,
Acum cînd lupta a pornit;
Căci trebuie să meargă lupta,
Duşmanul trebui' biruit.

Aflară cei de la-nchisoare
Ce vrea cu dînşii stăpînirea —
Un gînd aveau: s-ajungă iute
Afară, cît mai iute, ştirea.

Atuncea celor de afară
Le-au scris pe-o foaie de ţigară
Ce pun la cale ticăloşii —
Şi freamăt s-a stîrnit în ţară!

Şoptiră frunzele-ntr-olaltă,
Şoptiră undele pe ape,
Şopti pădurea, iarba, vîntul:
„De sub escortă vor să-i scape!"

Vor să-i omoare, să-i omoare!
Grăiră holdele cu freamăt.
Vor să-i ucidă, să-i ucidă!
Zvoni-n uzine ca un geamăt.

Şi s-a pornit din gură-n gură,
Din om în om, cu glas mai tare,
Cu glas mai tare, tot mai tare:
Vor să-i omoare, să-i omoare!

Îngălbeniră-atunci ca ceara
Obraze hîde de călăi,
Văzînd cu spaimă cum partidul
Îşi apără pe fiii săi.

Pe fiii săi, pe fiii ţării,
Pe cei ce luptă pentru ea,
Pe cel ce viaţa ei a pus-o
Mult mai presus de viaţa sa.

*

Către tribună muncitorii
Cu fruntea sus vin rînduri-rînduri,
Sînt şapte mii şi n-a fost unul,
Nici unul să fi stat pe gînduri.

Sînt şapte mii şi toţi o vrere,
Sînt şapte mii şi mult mai mulţi,
Acasă au soţii flămînde,
Părinţi bolnavi, copii desculţi.

Sînt şapte mii şi mult mai mulţi,
În mult mai mulţi arde speranţa,
Şi hotărîrea de-a lupta —
La Iaşi, la Cluj şi la Constanţa...

Sînt mult mai mulţi, grevişti sînt astăzi
Pe Valea Prahovei. Oriunde
Ei au tovarăşi. Cîţi sînt, însă,
Nu ştie nimenea răspunde.

În Franţa lui Thorez, în China,
La Hamburg, Boston ori Transvaal,
Au pretutindenea tovarăşi,
Şi au tovarăşi în Ural.

La Moscova, pe Don, pe Volga —
Cîţi sînt, e greu deodat-a spune,
Căci sînt tovarăşi milioane
Şi milioane în Uniune.

Tovarăşi sînt pe tot pămîntul
Partidul este-n fruntea lor,
Partidul e nădejdea vieţii,
E luptă, pîine, viitor.

— De ce-i tot mai puţină pîine?
De ce salariile scad?
De ce tot arestaţi tovarăşi
La Timişoara, la Arad?

Ca fluxul mării creşte, creşte
Învinuirea şi mînia.
— Va fi odată-nscăunată
Dreptatea şi în Romînia!

E foc în inimi. Care geruri
Ar mai putea să le îngheţe?
Şi inimile ard văpaie,
Lumina pîlpîie pe feţe.

Ascultă ţara şi poporul
Şi palma aspră pumn s-adună —
Doar ofiţerii-şi muşcă buza,
Că nu-i a bună, nu-i a bună.

Ascultă regele, miniştrii,
Şi-şi freacă fundul pe fotolii,
Şi-s măcinaţi sub ţeste chele
De gînduri negre ca sobolii.

★

Soldatul nu vrea să ucidă
Pe fraţii săi, să fie fiară!...
— Hei, domnilor boieri, nu-i glumă,
Pe cît vedeţi, e rău în ţară.

Şi aţi văzut cum saci de pîine
Şi mari pachete de tutun
Greviştilor le-aduc tovarăşi?
Nici ăsta nu e semn prea bun.

Dac-aţi ajunge la ananghe,
Pe voi cine v-ar ajuta?
Satana poate, ca s-ajungeţi
Mai iute în puterea sa.

*

Cu paşi de plumb coboară seara,
E rece aerul ceţos;
Nelinişte-n văzduh, în inimi, —
Noroi, zăpadă e pe jos.

Prin cartier e forfoteală,
Pe uliţi tot mai mult popor,
Soldaţii-n beznă-ncarcă arma...
Ce vor?... să tragă vor?... ce vor?...

Femei cu pruncii după ele
Răzbesc ţipînd pîn'la uluci.
— Bărbatului să-i spun o vorbă!...
— Căţea! opreşte! un'te duci?!

Şi joacă biciul pe obraze,
Şi patul puştii crunt izbeşte
În mame, rude şi neveste,
Bătrîni, surori... iar noaptea creşte,

*

Un foc aprins-au muncitorii
Şi stau acum în jurul lui.
Să-ndoaie vrerea lor de luptă
Nu-i forţă-n lumea asta, nu-i!

Şi mai aprind un foc, şi altul,
Şi alte focuri după ele,
Se-mpodobeşte noaptea neagră
Cu stele roşii, stele, stele.

Un muncitor cu torţa-n mînă
Se-ndreaptă spre ostaşi: — Măi fraţi!...
Şi cade, prăbuşit de-un glonte
Neaşteptat... Hei! cîini turbaţi!

Făclia arde şi arată
Un ofiţer cu faţa cruntă;
El dă-ndărăt, cu arma-n mînă,
Printre soldaţi să se ascundă.

Făclia arde. Gîlgîind
Se scurge sînge cald în glod,
Doi ochi privesc sticloşi în noapte,
Şi murmură văzduhul tot.

Sirena vuietă cu vaier,
Sirena spune şi acuză,
Sirena cheamă, dă de veste,
Ca muncitorii toţi s-auză.

Şi muncitorii stau mai dîrji,
Stau noaptea-ntreagă pînă-n zori,
Ne'nduplecaţi de-ameninţare,
Stau şapte mii de muncitori.

Pătrunde frigul ca o gheară
Şi intră-n carne, intră-n sînge,
S-adună gîrbov omu-n haină
Şi inima în piept se strînge.

Ci sus pe camioane stau
Mitralierele de-aseară;
Călăii-s buhăiţi de ţuică;
Doar să-i asmuţi, şi au să sară...

*

...Au spart o poartă; dau năvală
Cu baionetele la armă,
Lovesc, izbesc, omoară, taie,
Zdrobesc înnebuniţi şi darmă.

Plîng pietrele, scrîşneşte fierul,
Asudă zidurile sînge,
Uzina urlă de durere,
Dar muncitorul nu se plînge!

Cu spaima-n piept soldaţii umblă
Şi ofiţerii plini de spaimă
Ordonă moarte, moarte, moarte!
Şi spumegă-ngroziţi şi-ngaimă...

Şi sună, sună lung sirena;
O sună-ntr-una-ntr-una Roaită —
De unde sună? se întreabă
De sînge-nnebunita haită.

Cu sînge e-mbibat pămîntul,
E sînge-n tină, pe zăpadă,
Maşinile înoată-n sînge,
Şi morţi continuă să cadă.

Sirena chiotă-n durere —
Deşi-i străpuns de baionetă
Vasile Roaită, ea mai sună, —
El stă cu pumnul pe manetă.

Pe ochi îi cade o şuviţă,
Sub el genuchii-i se apleacă, —
Sirena sună înainte
Şi niciodată n-o să tacă!

— Pămînt cu slove sîngerate,
Cu buze arse te sărut,
Lui Horea-i sînt urmaşi, lui Tudor,
Acei ce-aicea au căzut.

Sînt picături din steagul roşu
Aceste slove-legămînt
Că birui-va proletarul
Şi comunismul pe pămînt!

JUDECATA

S-aude lanț tîrît pe jos,
Vin luptătorii în cătușe,
S-agită lumea, se frămîntă...
Tăcere... se deschide-o ușă;

Și intră unul cîte unul,
Încătușați, cu fruntea sus, —
Nu! cu sentințe mincinoase
Mîndria lor nu-i de răpus,.

Sînt mîndri, hotărîţi şi mulţi,
Nebiruiţi şi mulţi la număr,
Şi strînşi în boxă lîng-olaltă
Par zid, cum stau umăr la umăr.

Un zid în boxă, în zăbrele?
Un val gigant de ocean?
Giganţi ce-au fost legaţi în fiare
De-un cîrd meschin, liliputan.

N-au izbutit piticii-n sînge
S-omoare Griviţa cea mîndră —
Acum cu legea lor încearcă
Să o strivească sub osîndă.

Jandarmi în preajmă, baionete,
Trufaş un comisar regal,
Dar pe sub pudra parfumată
Obrazul i-l ghiceşti: e pal.

Ascunsă-i frica-n uniformă,
Sub fir de aur şi butoni.
— Jandarm! să ţii tu acuzaţii:
Să bată vor vitejii domni!

Privesc pe sub sprîncene domnii,
Şi cît pot dînşii mai urît;
Îşi potrivesc la gît cravata,
Îi strînge nu ştiu ce de gît.

Scrîşnesc din dinţi. Au prins o seamă
Din cei ce lumea vor s-o darme!
Sînt capii lor legaţi în lanţuri!
La stînga şi la dreapta arme!

Sînt muncitori, pe cît se ştie,
Dar cînd încep ei să vorbească,
Te-ntrebi la ce-nvăţaşi tu-n şcoală
Atîta carte franţuzească?

Dar nu mai scapă ei acuma!
Îi ţine curtea marţială
În gheara ei. Şi fundul ocnei
Îi va-nghiţi fără-ndoială!

În timp ce domnii şed şi schimbă
Opinii care mai de care,
Stau muncitorii în tăcere
Ş-aşteaptă toţi cu nerăbdare.

Aşteaptă să audă glasul,
S-audă glasul vrerii lor,
Al vrerii crîncene de luptă,
S-audă glas de muncitor.

Zvoneşte clopoţelu-n sală.
Dosarele pe masă, stivă.
Aceasta este ordonanţa,
Precum s-a spus, definitivă.

Trei sute pagini de acuze!
Un veac de ani de închisoare!
Şi cîtă ură şi prigoană
În contra clasei muncitoare!

O zi citeşte grefierul,
Citeşte patru zile-n şir,
Asudă şi citeşte într-una
Acuzele din păr în fir.

Citeşte, tot citeşte-ntr-una
Din păr în fir, din fir în păr,
Doar-doar o nimeri prin file
Şi vr'un crîmpei de adevăr.

Dar nu stă-n pagini adevărul
În mincinoasele dosare, —
Din pieptul celor ce muncesc
În viaţă adevărul sare.

— Noi turnătorii — spune unul —
Muncim, trudim fără cîştig,
Topind metal la grade-o mie,
În timp ce-ai noştri mor de frig.

În timp ce-ai noştri nu au pîine
Şi degeră omul sărac,
Din banii ce ni-i fură, domnii
S-au plictisit de cozonac.

— Prea spun aceştia multe cele —
Constată domnul preşedinte —
Răspundeţi numai la-ntrebare,
La ce vă-ntreb, de-acum'nainte!

E greu a înşfăca furtuna
De coamă şi-a o pune-n hăţ —
Voi ce-aţi'necat în sînge oameni
Acuma vreţi şi judecăţi?

Cu ură stăpînită-n glas
Pronunţă domnul preşedinte
Un nume iar. S-aude lanţul,
Apoi tăcere se întinde.

Tăcere e ca-ntr-o pădure
Cînd stau deasupra nori de smoală
Şi-ntîiul fulger se aşteaptă —
Tăcere-i, de mormînt, în sală.

Cu grabă se privesc iar domnii,
Lungindu-şi gîtul înainte;
Încet cu degetele joacă
Pe masă palul preşedinte.

În sală muncitorii-aşteaptă,
Bat inimile mai grăbite,
Căci focul Griviţei, nestinsul,
Începe-n inimi să palpite...

Tovarăşii din boxă tac,
Nici ochiul parcă nu clipeşte,
Ca zidul stau umăr la umăr,
Şi zidul, în tăcere, creşte.

Un om s-a ridicat. E aspră
Figura lui. Privirea-i arde —
S-a luminat deodată parcă,
Şi vezi departe, mai departe...

— Cînd înşiraţi atîtea texte
De legi să-mi dovedească vina,
Cînd vreţi cu vorbe iscusite
Să-mpodobiţi noroiul, tina,

Eu să mă scutur de răspunderi
Şi să m-ascund nu înţeleg.
Voi spune-n faţa tuturora
Aicea gîndul meu întreg.

Voi spune-aşa, muncitoreşte,
Şi cine-am fost şi cine sînt;
Căci muncitorilor din sală
Dator mă simt să le răspund.

N-am zece nume, cum se spune
În ordonanţă. Cum să am?
Sînt simplu muncitor, se ştie,
Un muncitor electrician.

De ce-aş avea eu zece nume,
La ce-ar putea să-mi folosească?
Se ştie doar că nume multe
E-o calitate boierească.

Eu unul am, un singur nume,
Eu mă numesc numai Gheorghiu:
Aşa-mi spun fraţii mei de muncă,
Mă cheamă-aşa, aşa mă scriu.

Sînt un fecior de om sărac,
De mic îndătinat cu munca;
Dar de la domni eu n-am primit
Decît cu scrîşnete porunca.

Da. Mă durea văzînd ce greu e
Acasă şi-n ateliere,
Creştea mizeria şi foamea —
Salariul doar era-n scădere!

Mai-marii ne sacrificau,
Viaţa ne-o sugeau din oase,
Să nu atingă cumva criza
Şi abdomenele lor grase.

Să aibă bani pentru-narmare
— Procesul Skoda-i o dovadă! —
Şi, pentru cei bogaţi, războiul
Pe capul nostru iar să cadă.

Căci zăngăneşte Mussolini
Şi Hitler sabia cu sînge!
A prins pecinginea fascistă
Şi-aici la noi puroi a strînge.

Iar cei din Wall-Street fac cu ochiul
Şi cu-mprumuturi îi îndoapă —
Ei dau c-o tainică nădejde,
Dar... mai vedea-vom unde crapă!

Noi ştim ce-i doare: e o ţară
În care nu-i exploatare,
În care-a biruit şi creşte
Măreaţa clasă muncitoare.

Puteam să stăm noi, muncitorii,
Cu braţele încrucişate,
Cînd ştim că apa morţii crunte
În ţărmul nostru iar va bate?

Noi am cerut atît: unire!
Şi muncitorii-au înţeles.
E oare cumva de mirare
Că ei spre luptă ne-au ales?

De unde tot avîntul tainic
Şi-nvăţăturile-aceste?
Veţi fi aflat şi dumneavoastră,
Sînt scrise doar în manifeste.

Ei! Da! Partidul e şi fi-va!
Căci el arată drum spre viaţă.
La el, pe-ascuns, cu drag, cu sete
Vin muncitorii şi învaţă.

Tot ce-am făcut e just, e drept.
E dreaptă marea noastră luptă.
De ani de temniţă, de lanţuri
Ea n-o să fie întreruptă.

Aţi întrebat, dac-au strigat,
În plină stare de asediu,
Ce voi striga din plin şi eu,
Aici: „Jos starea de asediu!"

Înnebuneşte clopoţelul
Zvîcnit de domnul preşedinte,
Dar dup-o clipă şi mai crîncen
Atacul merge înainte:

— A fost legal, n-a fost legal,
Dar ştim c-a fost pentru viaţă.
Ce legi s-accepte omul muncii
Viaţa însăşi ne învaţă.

Şi pentru că iubim pe-aceia
Ce vor o viaţă-ndestulată
Pe urma muncii lor, noi, iată,
Am fost trimişi la judecată.

Dar strîmbă-i judecata voastră,
Căci nu-s pe bancă acuzații:
Ei sînt miniștri la putere,
Directori în administrații.

Noi așteptăm cu fruntea sus
Să auzim crunta sentință —
Știm c-o s-aducă noi prigoane
Și ani cumpliți de suferință.

Dar, domnilor, așa să știți:
Din calea dreaptă apucată
Pe muncitori nu-i mai întoarce
Nici o sentință, niciodată!

DOFTANA

Doftana, vis urît, Doftană,
Din Romînia boierească!
Şi totuşi de pe neagra culme
Fu dat lumină să pornească.

E primăvară-acum duioasă
În cimitirul cu trei pruni,
Sub flori şi iarbă ce-nverzeşte
Dorm fiii ţării noastre buni.

O, de-ar vedea că nu-i ce-a fost
Pe deal cumplita cetăţuie,
Că muncitori legaţi în lanţuri
Acuma drumul nu-l mai suie!

Ce-nseninaţi ar sta de vorbă
Cu paznicul de la intrare,
Văzînd că-i om de-al lor, de-al nostru,
Că-i om al clasei muncitoare.

Nu-i spintecat văzduhul nopţii
De glas tovărăşesc: „Nu bate!"
Pustiu e-n „Haş" şi pretutindeni
Domneşte calm, singurătate.

Vin oameni slobozi să privească
La locul unde-n suferinţă
S-a pus plămadă pentru fapte
Spre drumul către biruinţă.

Vezi hainele vărgate, lanţuri,
Şi parc-auzi cum bate toaca, —
Aici vieţi se-nmormîntară,
Aici s-a scurs în valuri vlaga.

Dar de-ar veni de la Trei Pruni
Vreunul astăzi, cum ar bate
În pieptu-i inima, văzîndu-şi
Visările întruchipate!

Visările de altădată,
Cînd se uita la ziduri sure,
Prin gratii, ori tîra cătuşe
Lovite-n drum de pietre dure.

Şi bucuria val i-ar creşte
Văzînd cum cei ce la mormînt
S-au prins să-ntruchipeze visul
Celor apuşi, cu legămînt,

Se țin de legămînt ducîndu-l
Cu fapta-n viață mai departe,
Frumosul vis de-o lume nouă,
Un vis ce nu cunoaște moarte.

*

Pe drumul ăsta care urcă
Întortochindu-și greu spinarea,
Adusu-i-au legați în fiară
Ca zidul să le-nchidă zarea.

În muncă silnică i-au pus
Pe cînd își petreceau rîzînd
Judecătorii lor, dușmanii
Ce iscă jalea pe pămînt.

Bătuseră pămîntul țării
Din închisoare-n închisoare,
Sub pază grea, loviți, flămînzi,
Cu lanțurile la picioare.

Craiova, Văcăreşti, Jilava,
Aiudul şi voi, Ocne Mari —
În zidurile voastre sumbre
Au fost ne'nfrînţii proletari.

Cînd scăpărau cîte-o scînteie
Verigi de lanţ izbite-n piatră
Şi ochii lor cu miez de fulger
Priveau la paznici cîteodată,

Aceştia-şi pipăiau cu frică
Pistolul prins în cingătoare
Şi pînă sus pe la directori
Treceau fiorii pe spinare.

Bătutu-i-au furtuni şi vînturi,
Zăpezi şi ploi pe drumuri grele —
Un veac şi totuşi n-ar ajunge
De-ai sta să spui de toate cele.

Ades, încătuşaţi pe drumuri
Ori pe la temniţi în popas,
În suflete, cu duioşie,
Trecute amintiri dau glas.

De cîte ori nu s-au gîndit,
Cînd stau pe paturi fără ţol,
La-ntîia foaie de hîrtie,
Găsită noaptea, mototol.

„Citeşte-o, dă-o mai departe!" —
Prindeau aceste vorbe vii,
Muşcînd minciuna unei epoci,
Ca flăcările-n bălării.

Căutată rază fără preget,
Lumină vie adăstată,
Ce călătorului în beznă
Cărarea dreaptă i-o arată!

Partidul Comunist! Partidul!
Partidul! Focuri sus pe creste,
Ca-n vremi străbune de răscoală,
Erau aceste manifeste.

Răzbea lumina din Octombre
La Dunăre şi sub Carpaţi:
Sculaţi, voi oropsiţi ai soartei,
La luptă aprigă sculaţi!

Se luminase-a vremi de slavă,
Se rumenise răsăritul —
Partidul îşi găsise oameni
Şi oamenii-şi găseau partidul.

— Cătuşe, voi, şi lanţuri grele,
De ce-i ţineţi voi de picioare?
Căci să-i opriţi n-aveţi putere,
Cu gîndurile lor să zboare!

*

Un om se plimbă prin celulă;
Închis jur împrejur i-i spaţiul,
E frig, e umed, e-ntuneric,
Dar gîndu-i zboară fără saţiu.

Au fost azi ceferişti trei sute
Aici la porţile-nchisorii.
Cu glasuri clocotind de ură
Strigau la poartă muncitorii:

— Vrem să-i vedem cu ochii noştri,
Vrem să-i vedem, cine e viu!
Răspundeţi-ne cum trăieşte,
Unde-i tovarăşul Gheorghiu?

Li s-a răspuns cu patul puştii —
Dar nu-i nimica, nu-i nimica...
Nu-n muncitori, nu-n fiii ţării,
Ci-n domni se plămădeşte frica.

Le crește-n inimi zilnic frica,
Căci spaimă e cruzimea lor,
E frica de închiși, de slobozi —
Le crește frica de popor.

Căci crește lupta, mii de fire
Pe luptători uniți îi leagă;
Din inima-nchisorii tainic
Lumini plecară-n țara-ntreagă.

De unde vin lumini? se-ntreabă
Stăpînii cu priviri de groază,
Și mai aruncă-n temnițí oameni,
Așază pază peste pază.

Dar comuniști apar într-una,
Chemări la luptă, manifeste
Răsar ca florile din brazdă,
S-aprind ca focuri vii pe creste.

— Doftana, temniță cumplită,
În tine vrut-au să sugrume
Pe comuniști! — dar nu-i putere
Pe ei să-i potopească-n lume!

Ce gînduri n-au rodit aicea
Crescîndu-și floarea printre gratii!
Scrîșneau de ură păzitorii
Doftanei sure, blestematei!

Nu, n-a putut să-nece toaca
Acele glasuri de revoltă
Ce-au spart în nopțile grozave
A temniței cernită boltă.

Ades călăii fierți de fiere
Simțeau că-i rod arici în pîntec,
Văzînd obraze sîngerate
Cum izbucneau mai dîrz în cîntec.

Se-nvîlvora prigoana vifor,
Creştea teroarea, dar sub geamăt
Se-ncăiera cu răii beznei
Un codru tînăr plin de freamăt.

*

Dar pare că pămîntul însuşi
N-avea puteri ca să mai poarte
Doftana, vis urît, Doftana,
Înveninatul cuib de moarte.

Se pare cum că firea însăşi
Voia c-o oră mai devreme
La lupta-ntregului popor
Pe fiii cei mai buni să-i cheme!

— Cumplită noapte de noiembre!
Şi azi cu gîndul te cutremuri...
S-a prăbuşit zidul robiei,
Ruşinea grea a celor vremuri.

Prin dărmăturile Doftanei
Umbla tovarăşul Gheorghiu
Cu comuniştii strînşi echipe,
Să mai salveze ce e viu.

— Aicea nu-i de stat pe gînduri;
La treabă deci! Şi-ncep de zor
Echipele cu trudă munca —
Gheorghiu-Dej e-n fruntea lor.

Ridică pietre, ia cu grijă
Pe cei găsiţi şi-i cară-n braţă,
Ascultă unde se aude
Sub ziduri geamăt de viaţă.

De toţi întreabă, care unde-i,
Şi cine nu-i. — Pe toţi îi ştie.
L-anunţă un tovarăş tînăr:
— E mort Ilie Pintilie!

— E mort Ilie Pintilie?
Priveşte. S-a oprit deodată.
Pleoapele-i se strîng şi-n gene
Se sparge-o lacrimă curată.

Tovarăşii privesc la dînsul,
Dar el se uită înainte,
Departe, înainte-n zare,
Şi parcă şi-ar aduce-aminte:

„De-i comunist acel ce luptă
— Grăi cu zîmbet chipu-i trist —
Pentru popor, pîine şi ţară,
Atuncea, da, sînt comunist“.

LUMINA DIN AUGUST

Vor trece multe veacuri încă
Pînă ce poate-ncet s-o strînge-n
Măiestre slove, — tot amarul
Ce-a fost în veacul nostru crîncen.

Şi-a lăbărţat pe continente
Cadavrul putred capitalul,
Era furuncul tot pămîntul,
Puroiul clocotea ca valul.

Ce veac îşi mai aduce-aminte
În lungul anilor înec
Să fi avut aşa năpaste:
Treblinca, Auschwitz, Maidanec!

Şi-n toată jalea fără margini,
Cu toată crunta-ncrâncenare,
Un far a stat nestins prin neguri,
O insulă-n furtuni pe mare.

O insulă, o ţară-ntreagă,
Un continent, a şasea parte
Din lume stete împotrivă
Făuritorilor de moarte.

Rod luminat al lui Octombre,
Crescut din lupte seculare,
De raze-ncununată proră
A dimineţii proletare!

Pe cînd fierbea, clocind furtună,
Apusul, obrintit buboi,
Bătea în turnul Spaski ceasul
Ca inima vieții noi.

La el cu gîndul, muncitorii
În țara noastră s-au unit
Și înfruntînd talazul morții
Și-au ridicat voința zid.

Chema partidu-ntreg poporul,
Să pună stavilă urgiei,
Zăgaz fascismului să pună,
Cît vremea încă nu-i tîrzie!

Se-ngrămădeau cu zgomot norii
Și grohotind venea furtuna,
Nu scăpărase primul fulger,
Dar clocotea văzduhu-ntr-una.

Duminică din tristul iunie,
În dimineața zilei tale
Nu se-nveștiră-n port de praznic
Romînii, ci în port de jale!...

Căci de horiră domnii-n piețe
Strîmbîndu-și în urale gura,
Scrîșni poporul și în piepturi
Se-ncinse, grea și surdă, ura.

Plecau ostașii fără voie,
Plîngeau femeile, copiii.
— Ei! Hitlere, tu neam de șarpe!
Ce ne-au făcut fiii Rusiei?

Cîte-un moșneag vorbea cu tîlc,
Ținîndu-și sub bărbie bîta:
— Rusia-i mare, n-au s-o bată,
Să fie nemții mai p-atîta!...

Dar un soldat german cu rînjet,
Frecîndu-se voios pe mîini,
Îi spune cuiva pe nemţeşte:
— Aşa... vreo patru săptămîni...

Aşa... vreo patru săptămîni...
O lună, două, apoi trei,
Şi lunile în ani s-adună
Şi anii se-nmulţesc şi ei.

Vin veşti în ţară tot mai rele,
Mai proaste-n fiecare zi.
În haina ruptă a minciunii
Cu greu le poţi învălui.

Pe cei plecaţi îi soarbe stepa —
Sînt partizani la orice pas,
Vin oşti furtună, vifor groaznic,
Nu-i chip, acolo, de rămas.

Nu vrea, nu vrea bătrîna Volgă
Grumazul să şi-l pună-n jug
Şi buzele-i îmbujorate
Pe duşmani în genuni îi sug.

Uralul şi-a trimis flăcăii
Şi tancurile toate-ncoace.
Siberia-şi întinde braţul:
Poftim război, căci n-ai vrut pace!

Din Moscova, de la Kremlin,
Le-a spus o vorbă înţeleaptă
Popoarelor slăvitul Stalin:
E dreaptă cauza noastră, dreaptă!

Şi vrerea de-a zdrobi duşmanul
Loveşte greu ca o secure,
Nu-i forţă-n lume să-i oprească
Pe oamenii-n mantale sure.

August e luna. Vara-nclină
Spre toamnă cumpăna încet.
Va fi o toamnă grea de roadă,
Va curge mustul berechet.

Va fi cu zbucium însă toamna,
Sînt nori în zare, de furtună;
Dar de-o fi vîntul mai puternic,
Avem pe urmă vreme bună.

*

E totul gata. Încă-o dată
Se-mbrățișă la despărțire
Cu bunii, scumpii vechi tovarăși,
Drag cuprinzîndu-i în privire.

— Cu bine deci, iubiți tovarăși,
Grăi cu ei Gheorghiu blînd,
Aici noi nu ne mai întoarcem,
Voi veți veni la noi curînd.

*

Încet trec sîrmele ghimpate
Ca nevăstuicile prin gard.
E liniște. Și seara-i deasă,
Doar stelele pe boltă ard.

S-opresc și-ascultă. Parc-aud
Cum vine lin un pas ușor.
— E bine! zice-nsoțitorul.
Venise însuși omul lor.

— V-am arestat! șoptește el
Cu voce caldă, prietenească,
S-au înțeles ca „arestați"
Prin santinele să răzbească.

Și trec 'nainte „arestații",
Nici un soldat nu spune cîrc.
Se strecurară comuniștii
Așa ca vidrele prin smîrc.

*

O mierlă fluieră-n tufiş,
Pesemne vrînd să dea de veste
Că-i oaspe nepoftit pe drum —
Trecu, şi nimeni nu mai este.

Îşi îndeseşte şi mai tare
Zăvoiul umbra, deasa, groasa,
Să ţină-n taină că-ntre sălcii
Un bun prieten şi-are casa.

Prietenul, om mai în vîrstă,
Vechi cunoscut din Bucureşti,
Se zbate: — Pui să tai, bătrîno! —
Dar un pahar de vin doreşti?

La oaspeţi cată cu iubire,
Nu ştie unde să-i mai pună:
— Gheorghiţă!... Măi, Gheorghiţă dragă...
Dar a uitat ce vrea să spună.

Şi pe tovarăşii de luptă
Îi strînge-n braţe ca un urs.
Apoi o clipă stă pe gînduri...
— Măi! anii ăştia greu s-au scurs!

Dar ce tot stau eu să vorbesc?
Hai, bătrînico, mai degrabă!
Că oaspeţilor le-o fi foame!
Apoi vorbeşte iar şi-ntreabă.

Spre seară cerul s-a-norat
Şi-ncepe ploaia cu găleata.
Dar nu-i nimic. Cu-atît mai bine.
Pentru plecare totu-i gata.

— Of! ce prăpăd! grăieşte baba.
Să nu scoţi cînele din casă!
Bărbate! Nu-i lăsa să plece.
Pe vremea asta cum să iasă?

— Plecăm, plecăm! zice Ioniță;
Acuma să plecăm, acum.
E tocma' bine-așa, că nu e
Țipenie de om pe drum.

La noapte se îndreaptă vremea,
Acum se strîmbă ea o leacă,
Să hîșăie jandarmii-n casă,
Ca teafăr omul bun să treacă.

Ioniță-i un țăran spătos.
El știe muntele de-a rostul,
Și știe ceva, bănuiește:
„O-ncepe doar și veacul nostru!"

Porniră călătorii noștri.
Pădurea parcă era plînsă.
Era-n pîraiele umflate
Amar și jale multă strînsă.

— Nu plîngeţi apelor, nu plîngeţi,
Nu plîngeţi, rîuri şi pîraie,
Că vine vremea, vine vremea,
Din voi lumină să răsaie!

Din valuri tulburi, zbuciumate,
Din ape, da, scîntei şi pară,
Din undă rece o să iasă
Căldură şi lumină-n ţară!

E noapte încă. Vîntul rupe
Marama norilor, iar luna
Ca un lămpaş în fundul minei
Arată calea, văgăuna.

Să ştie cum s-o ia drumeţul,
Să iasă mai curînd la drum,
La drumul mare ce-l aşteaptă
Să-l umble slobod de acum,

Să umble slobozi cei ce slobod
Îşi vor poporu-ntreg şi ţara —
De dorul celor ce-i adastă
Le arde inima ca para.

Zadarnic s-au trudit mişeii
Cu faţa galbenă ca ceara,
Să ţină şoimii-n colivie,
Să lege-n lanţuri primăvara.

Acum aşteaptă cuşca goală
În ea să-şi ieie locul fiara,
Să-şi ieie locul cei ce vrură
Să ţină-n lanţuri primăvara.

Şi zboară şoimii, larg văzduhul
În faţa lor se desfăşoară,
Despică raze răsăritul
Şi se revarsă peste ţară.

Fiori străbat spinarea fiarei
Ce-a supt al țării sînge cald —
Aripi de șoim aude-n aer,
E șoimul în văzduhul 'nalt?

Fiori străbat spinarea fiarei,
Căci freamătă-mprejur pădurea —
Hei! lotri ce-ați lovit stejarul,
Vă tremură în mîini securea!

În răsărit, despică raze
Văzduhul, — soare uriaș
Răsare și s-aude clocot,
Cum tunul bubuie la Iași.

Iar holdele s-au prins în horă
Și calcă haturi și răzoare,
Să crape de necaz boierii, —
Și vîntul chiuie în zare.

Căci a venit de-acuma omul
Ce ştie cum să ducă hora
Şi să trezească dor de cîntec
În inimile tuturora.

Pe ramurile grele-n soare
August îşi rumeneşte rodul,
Dar n-au să-l mai culeagă furii,
Culegător va fi norodul.

Prelung răsună o sirenă
La o uzină de departe.
Tovarăşii în drum ascultă,
La inimă sirena-i arde.

Îşi lasă capu-ncet în jos
Şi parcă şi-ar aduce-aminte...
Mai stau o clipă şi ascultă,
Apoi pornesc iar înainte.

EPILOG

Eu ştiu, — de unde conteneşte
Să spună mai departe cîntul
De suitorul drum al vremii,
De-acolo viaţa-şi ia avîntul.

E pragul unei mîndre ere
Acolo unde noi stătum,
Se naşte-un secol de mărire,
Se pierde-o lume veche-n fum.

Cătuşe grele, jug, robie
De două mii de ani purtate,
Cu răzvrătire şi cu ură,
Au fost de-a pururi sfărîmate.

E zi cu roşu însemnată
August al nostru două'ş'trei
Din anul patruzeci şi patru.
E zi de slavă şi temei.

Nu-n calendar a fost ea scrisă
Cu roşu, ci pe glie-n ţară,
Ostaşii roşii cu ai noştri
Ogoarele le-mpurpurară.

Iar pe cîmpiile de luptă
Noi am'nălţat măreţ drapel,
E scris pe el cu foc şi sînge
Al vieţii noastre falnic ţel.

E steagul marilor victorii
Ce bate-n vînt desfăşurat,
E steagul ce Partidul nostru
Biruitor l-a ridicat.

Azi rîurile altfel cîntă
Cînd intră-n clocot în turbină,
Cînd urcă-n fire de aramă,
Să dea căldură şi lumină.

Şi altfel cîntă spicu-n holde
De cînd aripile nădejdii
Nu-s retezate de aceleaşi
Vrăjmaşe mezuini şi mejdii.

Sirena din uzine astăzi,
Cînd în văzduh prelung răsună,
Nu silă de-a trăi trezeşte,
Ci dragoste şi voie bună.

E alta viaţa, alta ţara,
Lumina-n faţă şi înaltul;
Iar omul care urcă drumul
E-n fiecare zi mai altul.

Dar nu încap în cîntec toate
Şi nu-ncap într-un singur cînt,
Eu din trecut am prins un murmur
Cînd rîul era sub pămînt.

Azi rîul curge larg în soare,
Şi rîul e întreg poporul,
E viaţa rodnică-n victorii,
Şi soarele e viitorul.

Iar ca să spun cum ne îndreaptă
Spre zări cu soare ce n-apune
Acei ce-au fost şi ieri în frunte,
Alt cîntec voi clădi pe strune.

Alt cîntec, nou, mai plin, mai tare,
Cu ritmuri şi măsură gravă, —
De e măsură să cuprindă
În cînt a vremii noastre slavă.

1951

PARTIDUL M-A-NVĂȚAT

1954

MESAJ

Eu la Congres trimit atîta doar:
Această inimă a mea în dar.
Bătăile i-s cam neregulate,
Căci bate cam de mult, destul de mult.
Dar de cînd însumi eu stau și o ascult,
Partidule, ea pentru tine bate.

E-o inimă ca altele, de rînd,
O inimă ce n-a trădat nicicînd.

Şi dacă n-a bătut destul de tare
Ori poate că prea tare a bătut,
E că spre sînul tău, necunoscut
Pe vremi, cu trudă şi-a croit cărare.

Cel care-o poartă nu e proletar,
Nici nu-i trufaş că este cărturar,
Mîndria lui e c-a ştiut să creadă
Atunci cînd încă nu era uşor.
Atunci cînd era beznă grea şi nor
S-a străduit, cît a putut, să vadă.

Sînt unii care-au fost loviţi de plumb,
Mărturisindu-şi crezul'nalt şi scump.
Mi-au fost prieteni dintre dînşii unii,
Şi faţa lor de mult pierită-n lut
Cu zîmbet mă priveşte din trecut
Cînd lumea o călcau paşii furtunii.

De ce s-o tăinui? Cîteodată-mi spun:
De ce n-am fost şi eu la fel de bun,
Să-mi vărs aprinsul sînge ca o lavă,

Partidule, măreţ îndrumător
Al forţelor ne'nvinse din popor,
În cinstea ta, spre veşnica ta slavă!

Priveam în taină către răsărit
Şi mă-ntrebam: Au ceasul n-a venit?
Ştiam că vine, altfel nu se poate,
Cu mii de cai putere va veni,
Cu steagurile roşii într-o zi,
S-aducă libertate şi dreptate.

Vedeam cum prin prăpăd îşi taie drum,
Cum vine steagul zilelor de-acum,
Iar tu, Partid, căleai în ţară braţă,
Să rupă lanţuri, să strivească şerpi,
Să pună capăt traiului de şerbi,
S-aprindă mari bujori în dimineaţă.

Partidule, m-ai învăţat să văd,
Să cat fără regrete îndărăt.
Să uit amarul cîntului de jale,
Să-mi pară bine că avem fruntaşi
În muncă şi la sat şi la oraş,
C-avem motoare, cărţi, hidrocentrale.

Lumina de la răsărit a dat
În vatra romînească rod bogat,
Şi tu, Partid, în rîvna ta statornic,
Ne'nduplecat în luptă, neînfrînt,
Ne-nveţi că fericirea-i pe pămînt
Cu cît e rodul muncii tot mai spornic.

S-a dărîmat bordeiul strămoşesc,
Cresc trandafiri în loc de lemn cîinesc,
Fotoliu stă în locul unei laiţi,
Cei ce-au ştiut mălaiul doar din veac
Mai au în sărbători şi cozonac,
Şi bec electric au în loc de-opaiţ.

Nu-i încă mult, dar este pentru mulţi,
Căci vezi copiii iarna nu-s desculţi,
Pe faţa lor nu-i teamă, nici sfială
Şi au cuvîntul clar şi răspicat,
Partidule, precum ne-ai învăţat,
Cu dragoste de viaţă şi de şcoală.

Vechil, boier, patron, stăpîni şi slugi
Sînteţi ale trecutului năluci.
Piei şi tu plug cu vite costelive!

Tractoare vin, combinele apar
Și bucuria-i fără de hotar
Cînd vezi mai mari, mai multe colective.

Și-aș da un chiot să vuiască-n zări,
Mă simt pe-un cal ce varsă foc pe nări,
Și dacă stau o clipă dus pe gînduri,
E că spre-aceia gîndul mi-l îndrept
Ce-ndrumă hotărît și înțelept
Oștenii muncii slobozi, rînduri, rînduri!

Știu, între mii de glasuri sînt un glas,
Cu milioane merg cîntînd la pas,
Și cîntul meu în cîntul lor se pierde,
Ca-n rîul mare unda de izvor,
Ca-n primăvară glasul de cocor,
Ca zvonul unei frunze-n codrul verde.

Și-n zorii ce revarsă peste frunți
Lumini de purpur munților cărunți,
Cu pieptul plin de-a vieții prospețime
Eu te slăvesc prin tot ce pot și am,
Partidule, și-ți spun mulțam, mulțam,
Că sînt și merg 'nainte în mulțime.

Eu la Congres trimit atîta doar:
Această inimă a mea în dar.
Ea bate, nu se lasă cît mai poate,
Şi cînd o-ntreb şi stau şi-o mai ascult,
Ea cere timp să bată cît mai mult,
Partidule, căci pentru tine bate.

PARTIDUL M-A-NVĂŢAT

Cînd şchiopătînd în gropi am dat
Partidul nu m-a lăudat.
M-a tras mai zdravăn de urechi
Pentru păcatele mai vechi.
Dar mi-a ţinut mereu în faţă
Lumina lui: Poftim şi-nvaţă!
La greu mi-a fost ca un părinte.
Mi-a cercetat cu luare-aminte
Şi pasul strîmb şi pasul drept
Şi m-a-nvăţat să rabd, s-aştept,

Să nu m-aprind în vîlvătaie
Şi-apoi să pier ca foc de paie.
Şi m-a-nvăţat cînd dau peste vrăjmaş,
Să nu mă uit ca juncul în imaş.
Şi m-a-nvăţat că fără de popor
Ajungi curînd o coadă de topor,
Că fără muncă omul nu e om,
Cum nu e pomul fără ramuri pom.
Şi pentru tot ce-mi dete larg şi darnic
Îmi cere doar să fiu în toate harnic.

EROII

Ca boabe de aur pe lespezi de piatră,
Ca focul veşnic pîlpîind pe vatră,
Numele voastre sună-n veşnicie
Vasile Roaită, Ilie Pintilie.

Ca vîntul primăverii prin cireşii-n floare,
Ca o fîntînă tresăltînd în soare,
Numele voastre sună-n veac de veac
Filimon Sîrbu, Donca Simo, Ianoş Herbac.

Numărul vostru e neştiut de mare,
Ca plugurile primăvara pe ogoare,
Ca pădurea coşurilor de fabrici în oraş,
Ca rîurile ţării, ca munţii ei uriaşi.

La Griviţa liniată cu şine de fier,
Printre cazane şi strunguri, în orice atelier,
Numele voastre sînt însemnate cu sînge,
Nepieritoare, adînce.

În cimitirul Doftanei vîntul de toamnă
Trece prin prunii uscaţi şi îngaimă
Doine de jale cu lacrimi de bucurie
Peste mormintele voastre cu floare tîrzie.

Linotipistul bate cu drag numele vostru,
Elevul în şcoală-i învaţă tîlcul şi rostul,
Artistul vă-ntruchipează-n materie, în vers,
Oşteanul la voi se gîndeşte în mers.

Căzuţi cu arma în mînă ori cu picioarele-n
lanţuri,
În celule umede ori în băltoace de sînge în şanţuri,
Plaiurile ţării cu strămoşeşti oseminte
V-au înscris în brazdele lor sfinte.

Hrisoavele inimii vă străjuiesc nemurirea,
Vă leagănă legendele şi firea.
Inima voastră a îmbujorat zarea,
Braţul vostru a despicat întunecarea.

De unde-aţi căzut şi v-aţi stins
Gloria cu aripi de flăcări s-a desprins,
Ţara s-a făcut mai luminoasă, mai harnică,
Viaţa mai bogată, mai darnică.

De sub steagurile ridicate în slavă,
Din sufletul mulţimii revărsată ca o lavă
Numele voastre se încheagă-n cîntare,
Se înalţă, se-amestecă cu avioanele în zare.

Treaptă de granit spălată cu sînge și cu lacrimi,
Pas pe drum slobod, izvor de sfinte datini,
Sînteți lumini aprinse în inimă la noi,
Fală a Partidului,
nemuritori eroi.

INSCRIPȚIE

Să fii Partidului oștean
Gata mereu în gînd și-n faptă,
Să dai o judecată dreaptă
Și să nu tremuri de dușman.

Adaugă-i zilei zi de zi
Spor luminos de ore-muncă,
În prima linie te-aruncă,
Nu pregeta, nu lîncezi.

Te-nscrie primul voluntar
Cînd lipsă e de bărbăție
Și biruința ta să fie
Steag pus pe zidul adversar.

Ești comunist, fii deci erou!
Răspunzi de fericirea lumii
Aici, pe suprafața humii,
În evul luminos și nou.

CUPRINSUL

UN OM AŞTEAPTĂ RĂSĂRITUL (1946)

VERSURI ALESE (1949)

STEAGURI (1951)

ÎN FRUNTE COMUNIŞTII — POEM (1954)

PARTIDUL M-A-NVĂȚAT (1954)

Responsabil de carte : E. Bușneag
Tehnoredactor : A. Vîntu
Corector : M. Ștefănescu

Dat la cules 29.03.955. Bun de tipar 13.06.955. Tiraj 10.100 ex. Hîrtie velină mată de 80 gr./m.p. Format 700×1080/32. Coli ed. 7. Coli de tipar 11. Ediția I. Comanda 1688. Planșe tipo 1. A. nr. 0487. Pentru bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R—1.

Tiparul executat sub com. nr. 1962 la Combinatul Poligrafic Casa Scînteii „I. V. STALIN". București — R.P R.